

Vlaanderen
is media

Jaarverslag 2023

Vlaamse Regulator voor de Media

Inhoud

Voorwoord	1
Het jaarverslag in een notendop	2
1. Organisatie	4
1.1. Missie	4
1.2. Structuren en taken	4
1.2.1. Raad van bestuur	4
1.2.2. Algemene kamer	5
1.2.3. Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen	6
1.2.4. Beoordelingscommissie (i.k.v. stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector)	7
1.2.5. Administratie	7
2. Werking van de VRM	9
2.1. Vergaderingen	9
2.2. Het reglementair kader	9
2.3. Het financieel kader	22
2.4. De VRM als aanspreekpunt en kenniscentrum	23
3. Beslissingen van de algemene kamer	26
3.1. Algemene bespreking van de beslissingen	26
3.2. Overzicht van de beslissingen	37
4. Beslissingen van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen	39
4.1. Beslissing 2023-003: Klacht tegen 'Extreme Makeover Home Edition - Vlaanderen' (Play4) kennelijk onontvankelijk	39
4.2. Beslissing 2023-056: klacht tegen VRT kennelijk onontvankelijk (Het Journaal – VRT1)	39
5. Economische analyse van de sector	41
5.1. Mediaconcentratie	41

5.2. Marktanalyse	42
5.3. Samenwerking met andere NRI'S	45
5.4. Netneutraliteit	46
6. Toezicht beheersovereenkomst VRT	47
7. Contacten met andere instanties	48
8. Content Creator Protocol (CCP)	50
9. Nieuwe uitdagingen, bedenkingen en aanbevelingen	51
9.1. Nieuwe stimuleringsregeling - uitbreiding takenpakket VRM	51
9.2. Artikel 42 van het Mediadecreet - aankondigingsspot	51
9.3. Leden kamers - onverenigbaarheden	51
9.4. Radio-omroeporganisaties die geen gebruik maken van de hen toegewezen zendmogelijkheden	51
9.5. Nieuw classificatiesysteem voor leeftijd en inhoud	53
9.6. Herkenbaarheid PP-logo	53
10. Overzicht monitoring 2023	54

Voorwoord

Tot 30 juni 2024 is ons land voorzitter van de Raad van de Europese Unie. De Vlaams minister van Media is in die periode tevens Europees voorzitter voor het beleidsdomein Media. Tijdens deze periode zal onze Vlaamse mediasector in de spotlights staan.

Als Vlaamse mediaprioriteiten werden het afwerken van de European Media Freedom Act, de kennisdeling rond digitale transformatie van media en media innovatie en het stimuleren van de ondersteuning van online content creators en influencers, vastgelegd.

Ook de VRM beweegt zich reeds jaren op het Europees toneel. Dit als lid van enerzijds EPRA, de koepelorganisatie waartoe de meeste Europese omroepregulatoren behoren, en anderzijds ERGA, de Europese groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten. Deze Europese contacten zijn een echte meerwaarde en verrijking voor de VRM. Niet in het minst omwille van het delen van best practices tussen de verschillende regulatoren.

In dit jaarverslag wordt uitvoering ingegaan op de beslissingen van de algemene kamer van de VRM. Een aanzienlijk deel van die beslissingen hebben betrekking op de sociale mediaplatformen en onze Vlaamse influencers.

Tot voor kort had de algemene kamer in deze dossiers enkel waarschuwingen uitgesproken. Daar is intussen verandering in gekomen. Een eerste beslissing met administratieve geldboete is een feit. Het afgelopen jaar werden heel wat inspanningen geleverd om nauw contact te onderhouden met deze jonge, diverse sector. Naast de vele een-op-een contacten werd in het voorjaar van 2023 een informatie- en netwerkmoment georganiseerd.

De samenstelling van de algemene kamer is de voorbije maanden grondig gewijzigd. Maar liefst 3 van de 5 leden zijn intussen vervangen. De VRM houdt eraan voormalig leden Peter Sourbron, Ronny Lannoo en Peggy Valcke te bedanken voor hun jarenlange gewaardeerde inzet bij de VRM. Graag wensen we hun opvolgers Béatrice Ponet, Luc Vanfleteren en Duncan Braeckevelt nogmaals welkom te heten bij onze organisatie.

Vanaf de zomer van 2024 treedt een nieuw classificatiesysteem voor audiovisuele media in werking. Tot op heden moeten de televisieomroepen bij de start van een programma alleen de leeftijds categorie weergeven. De Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten verplicht de omroepen echter ook om te informeren over de inhoud van hun audiovisuele content. Het nieuwe systeem heeft als doel kijker te waarschuwen voor potentieel schadelijke inhoud van televisieprogramma's. Het zijn de omroepen zelf die verantwoordelijk zijn voor het classificeren van audiovisuele mediadiensten en het correct informeren van kijkers. Niet alleen op het traditionele televisiescherm maar ook in de catalogus van de VOD-platformen. Hoewel er dus voor gekozen is om hier te werken vanuit zelfregulering, is het de VRM die zal instaan voor het toezicht op de naleving ervan.

Tot slot staan we nog even stil bij ons Mediaconcentratierapport. Zoals elk jaar werd ook nu weer een zeer gedetailleerd beeld geschetst van onze Vlaamse mediasector. De interesse in de recentste editie is echt overweldigend. Na amper drie weken was de eerste druk al volledig de deur uit. Een unicum in de toch al lange geschiedenis van het rapport. En ook de tweede druk wordt zeer vlot besteld. Het rapport wordt als een gedegen en volledig naslagwerk beschouwd. In de ruime media-, marketing-, en communicatiesector wordt het VRM-rapport heel hard gewaardeerd.

Matthias Storme (voorzitter raad van bestuur)
Joris Sels (gedelegeerd bestuurder)

Het jaarverslag in een notendop

De **algemene kamer** van de VRM nam in 2023 **56 beslissingen**. De voorbije 5 jaren vormden beslissingen in radio-gerelateerde zaken de meerderheid van de beslissingen van de algemene kamer. In 2023 maken beslissingen over commerciële communicatie de meerderheid van de beslissingen uit. Dit is vooral het gevolg van het groot aantal beslissingen genomen inzake herkenbaarheid van commerciële communicatie bij content creators, die met hun profiel(en) onder toepassing van het Mediadecreet vallen.

De **kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen** nam in 2023 **2 beslissingen**. Het betreft een klacht tegen de uitzending van het programma 'Extreme Makeover Home Edition - Vlaanderen' (Play4) en een klacht tegen de uitzending van 'Het Journaal' (VRT1).

Het overgrote deel van de in 2023 genomen beslissingen zijn het gevolg van een ambtshalve onderzoek. Het voorbije jaar voerde de VRM **285 monitoringsopdrachten** uit bij de openbare, regionale en particuliere televisieomroeporganisaties. Er waren **371 opnamemomenten** bij de openbare en particuliere -omroeporganisaties.

De VRM monitort op dagelijkse basis ongeveer **2.300 Vlaamse content creators** op sociale mediadiensten op de toepassing van de mediaregelgeving, met focus op duidelijke herkenbaarheid van commerciële communicatie. Meer in detail betreft het eind 2023 :

- **1.750 profielen op Instagram** (+14% vs eind 2022)
- **1.498 profielen op Tiktok** (+22%)
- **614 kanalen op Youtube** (+11%)
- **570 streamers op Twitch** (+3%)

De monitoring van de Vlaamse content creators heeft in 2023 onder meer geleid tot **20 beslissingen van de algemene kamer betreffende content creators die commerciële communicatie in hun online video's niet duidelijk herkenbaar maakten**. Het gaat hierbij om 19 waarschuwingen en één geldboete van 2.000 euro.

In december 2023 voerde de VRM opnieuw een **onderzoek naar het gebruik van de labels "advertentie", "publiciteit" en "reclame" door de Vlaamse content creators**. Hierbij werden 2.559 video's bekeken op de verschillende socialemediakanalen (Youtube, Instagram, Tiktok en Twitch). 11% van deze video's bevatten commerciële communicatie (exclusief zelfpromotie). **In 62 tot 90% (afhankelijk van het socialemediakanaal) van deze video's waren de labels "advertentie", "publiciteit" of "reclame" in eerste oogopslag duidelijk leesbaar en werd ook het merk vermeld.**

De resultaten van dit onderzoek bevestigen de **positieve tendens van het duidelijk herkenbaar maken van commerciële communicatie door Vlaamse content creators**.

De Vlaming kan dus, sinds de publicatie van het CCP twee jaar geleden en het uitoefenen van het toezicht op deze nieuwe regelgeving door VRM, beter herkennen wanneer de video's die hij of zij bekijkt op sociale mediaplatformen commerciële communicatie bevatten.

Aan het van dit jaarverslag situeert de VRM nog enkele **bedenkingen en aanbevelingen**. Deze hebben te maken met:

- nieuwe stimuleringsregeling - uitbreiding takenpakket VRM
- artikel 42 van het Mediadecreet - aankondigingsspots

- leden kamers - onverenigbaarheden
- radio-omroeporganisaties die geen gebruik maken van de hen toegewezen zendmogelijkheden
- nieuw classificatiesysteem voor leeftijd en inhoud
- herkenbaarheid PP-logo

1. Organisatie

1.1. Missie

De VRM is de **onafhankelijke toezichthouder voor de Vlaamse audiovisuele media. In het belang van Vlaamse kijkers en luisteraars** ziet hij er op toe dat de mediaregelgeving zoals beschreven in het Mediadecreet, in Vlaanderen nageleefd wordt. De VRM komt tussen bij eventuele geschillen en behandelt klachten over en meldingen van mogelijke inbreuken op de regelgeving.

Voorts waakt hij specifiek over de bescherming van minderjarigen en over onpartijdigheid op de Vlaamse radio en tv. Tot slot beheert de VRM de toekenning van mediavergunningen aan Vlaamse audiovisuele media. De VRM werd in 2006, in navolging van een richtlijn van de Europese Unie, opgericht door de Vlaamse overheid.

De VRM nam de taken over van het voormalige Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM), de Vlaamse Kijk- en Luisterraad en de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. Met de oprichting van de VRM werd ervoor gezorgd dat het toezicht op de Vlaamse audiovisuele media door slechts één autonome instantie gebeurt.

De *missie* van de organisatie is omschreven in artikel 218, § 1, van het Mediadecreet: *'De Vlaamse Regulator voor de Media heeft als missie de handhaving van de mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap, het beslechten van geschillen over de mediaregelgeving en het uitreiken van media-erkenningen en -vergunningen, overeenkomstig de regelgeving.'*

Op basis van deze missie werd een visie voor de VRM ontwikkeld. De VRM wil het keurmerk zijn op het gebied van media en dé referentie binnen de Vlaamse audiovisuele sector.

1.2. Structuren en taken

1.2.1. Raad van bestuur

De raad van bestuur heeft volgende **opdrachten en bevoegdheden**:

- Sluiten van de beheersovereenkomst met de minister;
- Goedkeuren van de rapportering over de uitvoering van de beheersovereenkomst;
- Opmaken van de begroting;
- Herverdelen begrotingskredieten;
- Opmaken algemene rekening;
- Rapporteren over de uitvoering van de begroting;
- Opmaken jaarverslag VRM.

De raad van bestuur wordt samengesteld door de Vlaamse Regering. De gedelegeerd bestuurder is belast met het dagelijks bestuur en heeft de leiding over het personeel. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 7 februari 2020 werden Matthias Storme en Karen Van Alsenoy aangesteld als leden van de raad van bestuur van de VRM. Matthias Storme werd aangesteld als voorzitter. Katrien Lefever werd aangesteld als regeringscommissaris.

Op 23 december 2022 heeft de Vlaamse Regering Amber Vermeiren aangesteld als lid van de raad van bestuur van de VRM. Ze vervangt Karen Van Alsenoy.

De **samenstelling** van de raad van bestuur ziet er als volgt uit:

- Matthias Storme (voorzitter)
- Amber Vermeiren
- Joris Sels (gedelegeerd bestuurder)

1.2.2. Algemene kamer

De algemene kamer heeft o.a. volgende **taken**:

- Toezicht op de naleving van het Mediadecreet, opleggen van sancties bij inbreuken op het Mediadecreet;
- Uitreikingen, wijzigen, schorsen en opheffen van zendvergunningen;
- Toekennen, schorsen, opheffen van vergunningen voor het aanbieden van een etheromroepnetwerk;
- Geven en opheffen van toestemming aan dienstenverdelers om omroepprogramma's door te geven;
- Ontvangen van verschillende soorten kennisgevingen gericht aan de VRM;
- Bepalen van relevante markten en de geografische omvang ervan voor producten en diensten in de sector van de elektronische communicatienetwerken. Analyseren van die markten om te bepalen of ze daadwerkelijk concurrerend zijn;
- Identificeren van ondernemingen met een aanmerkelijke marktmacht en indien nodig opleggen van één of meer verplichtingen;
- De concentraties in de Vlaamse mediasector in kaart brengen (inclusief de toestand van de markt voor elektronische communicatie);
- Toezicht op de naleving door de openbare omroeporganisatie (VRT) van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap. Hierover jaarlijks rapporteren aan de Vlaamse Regering;
- Verlenen van advies aan de Vlaamse Regering indien de VRT nieuwe diensten of activiteiten wil uitoefenen die niet gedekt zijn door de beheersovereenkomst;
- Uitvoeren van bijzondere opdrachten die de Vlaamse Regering aan de algemene kamer kan toevertrouwen, voor zover die te maken hebben met de reeds opgesomde taken;
- Nemen van maatregelen krachtens artikel 192/12, 200 §1/1, artikel 200/1 en 200/2;
- Het toezicht houden op de correctheid van de bereikcijfers die door de dienstenverdelers ter beschikking worden gesteld, het berekenen van het gemiddeld procentueel dagbereik van de regionale televisieomroeporganisaties, en het berekenen van de afzonderlijke bereikvergoedingen die de dienstenverdelers verschuldigd zijn aan de regionale omroeporganisaties;
- De Vlaamse Regulator voor de Media onderhoudt een onlinecontactpunt om informatie te verstrekken en klachten te ontvangen met betrekking tot toegang tot televisiediensten voor personen met een handicap. Het contactpunt is gemakkelijk toegankelijk voor personen met een handicap.

De algemene kamer wordt samengesteld door de Vlaamse Regering.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 werden de leden (Peggy Valcke, Luc Vanfleteren en Katrien Van der Perre) van de algemene kamer aangesteld. Carlo Adams werd als

voorzitter aangesteld, Béatrice Ponet als ondervoorzitter.

Aangezien de federale ministerraad op 27 oktober 2023 besliste Peggy Valcke aan te stellen als lid van de Raad van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT), diende zij echter terug te treden in de algemene kamer van de VRM op 31 december 2023 en haar mandaat bij het BIPT op te nemen vanaf 1 januari 2024. De Vlaamse Regering besliste daarom op 15 december 2023 om Duncan Braeckevelt aan te stellen als één van de drie mediadeskundigen als lid van de algemene kamer van de VRM en dit voor de resterende duurtijd van het mandaat.

In de huidige samenstelling bestaat de algemene kamer uit:

- Carlo Adams, voorzitter
- Béatrice Ponet, ondervoorzitter
- Duncan Braeckevelt
- Luc Vanfleteren
- Katrien Van der Perre

1.2.3. Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen **doet uitspraak over:**

- programma's die de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen ernstig zouden kunnen aantasten;
- programma's die aansporen tot haat en geweld;
- programma's waarin discriminatie voorkomt tussen verschillende ideologische of filosofische strekkingen;
- commerciële communicatie met pornografische inhoud of nodeloos geweld.

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen wordt samengesteld door de Vlaamse Regering en telt negen leden waarvan vier leden beroepsjournalist zijn. De kamer wordt voor de behandeling van klachten over artikel 42, 44, 45, 72, 5° en artikel 180, §6 van het Mediadecreet uitgebreid met twee deskundigen met minstens vijf jaar beroepservaring in de domeinen kinderpsychologie, kinderpsychiatrie of pedagogie en twee deskundigen vanuit hun betrokkenheid bij de belangen van gezinnen of kinderen.

Op 18 juni 2021 heeft de Vlaamse Regering de bestaande leden van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen herbenoemd. In de huidige **samenstelling** bestaat de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uit:

- Leden
 - Jan Kamoen, voorzitter
 - Leen d'Haenens, ondervoorzitter
 - Hubert Van Humbeeck
 - Tom Van Poppel
 - Désirée De Poot
 - Eva Lievens
 - Luc Hellin
 - Rik Otten
 - Bart Sturtewagen

- Toegevoegde leden
 - Nadine Balduck
 - Frieda Fiers
 - Hendrik Jozef Bloemen
 - Beatrijs Nielandt

1.2.4. Beoordelingscommissie (i.k.v. stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector)

Het besluit van de Vlaamse Regering van 21 maart 2014 legt de modaliteiten vast van de stimuleringsregeling voor de Vlaamse audiovisuele sector.

Artikel 9 van dit besluit stelt dat de Vlaamse Regulator voor de Media binnen vijftien kalenderdagen na ontvangst van de aanvragen als coproductie, de ontvankelijke coproductieprojecten voor advies voorlegt aan een beoordelingscommissie die de VRM heeft benoemd. Deze beoordelingscommissie bestaat uit zes leden die het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) op een dubbele lijst voordraagt.

De beoordelingscommissie geeft de VRM uiterlijk op 15 maart van elk kalenderjaar een niet-bindend advies met het oog op erkenning van coproductieprojecten.

Bij beslissing 2020-026 besliste de algemene kamer van de VRM om Miel Van Hoogenbemt te benoemen als lid van de beoordelingscommissie, dit ter vervanging van Lut Vandekeybus.

De leden van de beoordelingscommissie zijn:

- Raf Butstraen
- Jan Temmerman
- Jeanine Hage
- Ilse Somers
- Stefan Rycken
- Miel Van Hoogenbemt

1.2.5. Administratie

De administratie van de VRM bestaat uit 21 personeelsleden, met aan het hoofd de gedelegeerd bestuurder. De administratie kent volgende structuur:

De **griffie** staat in voor de managementondersteuning naar de raad van bestuur en de beide kamers toe. De griffie heeft eveneens een verbindingsfunctie tussen de verschillende onderdelen van het agentschap. De ingenieur (die onderdeel uitmaakt van de griffie) verricht technische onderzoeken en doet technische berekeningen in het geval van verplaatsingen van zendinstallaties.

De **juridisch-economische cel** stelt de ontwerpen van beslissingen op en biedt juridische ondersteuning bij de afhandeling van dossiers. De personeelsleden van de juridisch-economische cel zijn ook actief op vlak van de bepaling en analyse van de relevante markten in de elektronische communicatienetwerksector, identificeren in deze sector bedrijven met aanmerkelijke marktmacht en brengen de concentraties in de Vlaamse mediasector in kaart.

De **onderzoeksceel** onderzoekt de binnenkomende dossiers en legt op eigen initiatief onderzoeksrapporten voor.

De **stafdienst** voert een aantal managementondersteunende taken uit op het gebied van communicatie, boekhouding, logistiek, personeelsbeheer en informatica. De stafdienst is eveneens actief op het vlak van de opmaak en de opvolging van het ondernemingsplan. Ook het toezicht op de naleving van de beheersovereenkomst van de openbare omroep met de Vlaamse Gemeenschap behoort tot de werkzaamheden van de stafdienst.

2. Werking van de VRM

2.1. Vergaderingen

De raad van bestuur kwam samen op 30 maart, 22 juni, 21 september en 4 december 2023.

De algemene kamer van de VRM kwam samen op 9 januari, 13 februari, 27 februari, 13 maart, 27 maart, 24 april, 8 mei, 22 mei, 12 juni, 26 juni, 11 september, 25 september, 9 oktober, 23 oktober, 13 november, 27 november en 11 december 2023.

De kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen kwam in 2023 niet bijeen.

Dossiers die worden ingediend in het kader van de stimuleringsregeling en investeringsverplichting, moeten geëvalueerd worden door de beoordelingscommissie. Zij geven een niet-bindend advies mee, waarna de algemene kamer van de VRM de bijdrage aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken voor 2023 aanvaardt of niet.

De beoordelingscommissie kwam in 2023 samen om alle dossiers in het kader van de stimuleringsregeling en investeringsverplichting te behandelen. Deze vergadering vond plaats op 9 maart 2023.

2.2. Het reglementair kader

2.2.1. Europese regelgeving

Twee belangrijke Europese verordeningen met een grote impact op online platforms, en in het bijzonder ook op videoplatformdiensten, werden reeds aangenomen in 2022: de **Digitaledienstenverordening (of Digital Services Act, DSA)**^[1] en de **Digitalemarktenverordening (of Digital Markets Act, DMA)**^[2]. Zij werden (deels en/of voor bepaalde grote spelers) in 2023 van toepassing en zullen verder van toepassing worden in 2024.

De **Digitaledienstenverordening** heeft hoofdzakelijk betrekking op (omgaan met) online 'illegale inhoud' en bevat ook vele zorgvuldigheidsverplichtingen voor aanbieders van tussenhandeldiensten. De DSA verduidelijkt wanneer (zowel grote als kleinere) aanbieders van tussenhandeldiensten vrijgesteld zijn van **aansprakelijkheid voor illegale inhoud**, wanneer zij inhoud moeten verwijderen en legt transparantie- en andere zorgvuldigheidsverplichtingen op die gradueel verstrengen naarmate de aanbieders groter zijn en meer betrokken zijn bij de inhoud op hun platform.

Naast de **basisregels voor alle tussenhandeldiensten** (bv. een contactpunt en desgevallend wettelijke vertegenwoordiger in de EU aanduiden), nemen de verplichtingen toe voor **'hostingdiensten'** (bv. het opzetten van kennisgevings- en actiemechanismen voor gebruikers over illegale inhoud en het verplicht motiveren van beslissingen over inhoudsmoderatie) en nog meer voor **online platforms**, (bv. 'trusted/betrouwbare flaggers' of bevoorrechte klagers toelaten, interne klachtenafhandelingssystemen ontwikkelen en transparantie schenken over reclame).

Ten slotte gelden nog bijkomende regels voor **zeer grote online platforms** ('very large online platforms' (VLOP's)), en voor **zeer grote online zoekmachines** ('very large online search engines')

(VLOSE's)), die “een gemiddeld aantal maandelijks actieve afnemers van de dienst in de Unie bereiken dat gelijk is aan of groter is dan 45 miljoen”.^[3] Het gaat met name om het beoordelen van vier categorieën van ‘**stysteemrisico's**’ zoals:

- de verspreiding van illegale inhoud
- maatregelen om die verspreiding aan te pakken
- externe audits/controles laten uitvoeren
- transparantie geven over ‘aanbevelingssystemen’ die zij gebruiken om informatie te selecteren die verschijnt bij hun eindgebruikers

De DSA bevat ook uitgebreide bepalingen met betrekking tot toezicht en handhaving, waarbij voor de VLOP's en VLOSE's de Europese Commissie de toezichthouder is, exclusief wat betreft de zgn. ‘stysteemrisico's’ en gedeeld met nationale bevoegde autoriteiten wat betreft de andere DSA-verplichtingen. De Europese Commissie heeft in 2023 al verschillende VLOP's en VLOSE's aangewezen en handhavingsacties tegen verschillende van hen ondernomen.^[4] Met name vanaf 17 februari 2024 rekt zij ook op samenwerking met en medewerking van de nationale bevoegde autoriteiten en Digitale Diensten Coördinatoren, onder meer via de Europese Raad voor digitale diensten. De Europese Commissie heeft op 18 oktober 2023 alvast een ‘informeel netwerk’ opgezet van ‘toekomstige’ DDC's, in afwachting van 17 februari 2024, in het kader van de strijd tegen de verspreiding van illegale inhoud op VLOP's en VLOSE's.^[5]

Het toezicht op de naleving van de DSA door andere aanbieders van tussenhandeldiensten gebeurt in principe door één of meerdere bevoegde autoriteiten die in de lidstaten waar zij zijn gevestigd hiervoor zijn aangeduid. In ieder geval moet elke lidstaat **één Digitale Diensten Coördinator (DDC) aanduiden** die verantwoordelijk is voor alle kwesties die verband houden met het toezicht op en de handhaving van de DSA in die lidstaat (en die op nationaal niveau moet coördineren en samenwerken met andere voor de DSA bevoegde autoriteiten of toezichthouders).

[1] Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG (digitaaldienstenverordening), Pb.L. 277 27 oktober 2022, p. 1.

[2] Verordening (EU) 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector, en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2019/1937 en (EU) 2020/1828 (digitaalmarktenverordening), Pb.L. 265 12 oktober 2022, p. 1.

[3] Zie voor meer informatie: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops>.

[4] Zie hier voor een overzicht van de toezichtactiviteiten van de Europese Commissie ten aanzien van de tot dusver aangewezen VLOP's en

VLOSE's: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>.

[5] Aanbeveling van de Commissie van 20 oktober 2023 inzake de coördinatie van de respons bij incidenten die met name het gevolg zijn van de verspreiding van illegale inhoud, vóór de volledige toepassing van Verordening (EU) 2022/2065

(“digitaaldienstenverordening”), <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/99480>.

De **Digitaalmarktenverordening** is erop gericht om het algemene mededingingsrecht aan te vullen (dat in hoofdzaak ‘ex post’ optreedt) door ‘ex ante’ verschillende verplichtingen op te leggen aan zogenaamde ‘**poortwachters**’ die ‘**kernplatformdiensten**’ aanbieden. Dat zijn bedrijven die een bijzonder vooraanstaande rol spelen op de interne markt vanwege hun omvang en hun belang als toegangspoort voor zakelijke gebruikers om hun klanten te bereiken. De DMA heeft tot doel te voorkomen dat dergelijke poortwachters oneerlijke voorwaarden opleggen aan bedrijven en eindgebruikers. De Europese Commissie is de toezichthouder, maar kan hulp inroepen van nationale bevoegde autoriteiten (met name mededingingsautoriteiten).

De DMA en DSA zijn dus na hun publicatie respectievelijk op 1 november en op 16 november 2022 in werking getreden, maar werden nog niet onmiddellijk (volledig) van toepassing.^[6] Zij werden in verschillende fasen van toepassing in de loop van 2023 en zullen dat verder worden in 2024. Wat de DSA betreft is met name **17 februari 2024** een belangrijke datum, omdat de DSA dan volledig van toepassing wordt en lidstaten uiterlijk tegen dan een DDC zullen moeten hebben aangeduid.

Handhaving DSA in België

De officiële aanduiding van een DDC in België tegen de deadline van 17 februari 2024 is niet gelukt. Er bestonden immers verschillende zienswijzen over **de bevoegdheid voor (toezicht en handhaving van) de DSA binnen België**. Enerzijds achtte de federale overheid zichzelf vrijwel alleen bevoegd, met slechts een minimale rol voor de Gemeenschappen. Anderzijds zagen de Gemeenschappen voor zichzelf, met name gelet op hun 'omroep'-bevoegdheden, een ruime bevoegdheid en rol weggelegd, naast die van de federale overheid. Er bleek wel een consensus te bestaan over het gegeven dat **het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT) de rol van DDC in België zou kunnen vervullen**.

De Raad van State heeft echter eind 2023 in adviezen bij ontwerpregelgeving tot uitvoering van de DSA, van zowel de Gemeenschappen als de federale overheid, de zienswijze van de Gemeenschappen bevestigd.^[7] De Raad van State heeft duidelijk gemaakt dat ook de Gemeenschappen ruime bevoegdheden hebben voor (handhaving van) de DSA, met name wat betreft tussenhandeldiensten die betrekking hebben op omroepactiviteiten (m.n. videoplatformdiensten). Aan de Gemeenschappen werd immers op basis van de Belgische bevoegdheidsverdelende regels de exclusieve bevoegdheid toegewezen voor 'omroep'^[8], hetgeen een ruimer begrip is dan 'mediadiensten' in Europese zin, en dus ook alle online platformen omvat die 'openbare informatie' ter beschikking stellen van 'het algemene publiek'. De federale overheid heeft zelf verschillende residuaire en toegewezen bevoegdheden voor economisch gerelateerde zaken, 'diensten van de informatiemaatschappij' en in zekere mate 'omroep in Brussel', en dus voor de DSA, maar mag handhaving van de DSA in België niet regelen op een algemene wijze die de bevoegdheden van de Gemeenschappen doorkruist.

Terwijl zowel de federale overheid als de Gemeenschappen 'bevoegde autoriteiten' voor toezicht op de DSA afzonderlijk kunnen (en zelfs moeten) aanduiden, respectievelijk normaal gezien het BIPT en de mediaregulatoren VRM, CSA en de Medienrat, **dient de aanduiding van de Belgische DDC en de onderlinge taakverdeling in samenspraak te gebeuren via een samenwerkingsakkoord** (en mocht dit dus alvast niet eenzijdig door een federaal wetsontwerp worden geregeld, aldus de Raad van State).^[9]

[6] *Als Europese verordeningen, zijn zij rechtstreeks van toepassing in de lidstaten, in principe zonder dat een omzetting in nationale regelgeving moet gebeuren. Niettemin moeten de lidstaten wel de nodige (uitvoerings)maatregelen nemen om de toepassing mogelijk te maken (bv. wat het toezicht en de handhaving betreft).*

[7] *Zie onder meer:*

- *Advies Raad van State van 26 september 2023 over een voorontwerp van decreet 'tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie tot gedeeltelijke uitvoering van [de] digitaal dienstenverordening', nr. 73.934/3;*

- *Advies Raad van State van 20 december 2023 over een voorontwerp van wet 'tot uitvoering van Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende een eengemaakte markt voor digitale diensten en tot wijziging van Richtlijn 2000/31/EG, houdende wijzigingen van boek XII en boek XV van het Wetboek van economisch recht en houdende wijzigingen van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector', nr. 74.816/VR-4;*

[8] *De Gemeenschappen zijn overeenkomstig artikel 4, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus*

1980 'tot hervorming der instellingen' bevoegd voor "de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en de auditieve mediadiensten".

[9] Zie Advies Raad van State van 20 december 2023, nr. 74.816/VR-4.

De Vlaamse Regering heeft in ieder geval op 12 mei 2023 al een voorontwerp van decreet goedgekeurd tot wijziging van het Mediadecreet, waarin met name **de VRM wordt aangeduid als bevoegde autoriteit om toezicht te houden op de naleving van de DSA aangaande tussenhandeldiensten die betrekking hebben op omroepactiviteiten**. Na adviezen van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, van het Interministerieel Comité voor Telecommunicatie en Radio-omroep en Televisie, en van de Raad van State, werd het ontwerp van wijzigingsdecreet op 4 december 2023 ingediend bij het Vlaams Parlement, waar het op 24 januari 2024 werd aangenomen.^[10a] Op 26 januari 2024 werd het decreet bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.^[10b]

Met de tekst van het samenwerkingsakkoord, waarin dus het BIPT als DDC zal worden aangeduid en ook de taakverdeling verder zal worden vastgelegd, werd op het Overlegcomité van 13 februari 2024 ingestemd. Intussen heeft de Vlaamse Regering die tekst ook goedgekeurd op 23 februari 2024 en meteen ook het voorontwerp van decreet dat met dit samenwerkingsakkoord instemt. Hierover worden de verplichte adviezen ingewonnen.^[10c]

Verder werd op Europees niveau eind 2023 ook een politiek akkoord^[11] bereikt tussen het Europees Parlement en de Raad van de EU met betrekking tot de '**Verordening Mediavrijheid**' (of de '**European Media Freedom Act**' - EMFA), waarvoor in september 2022 door de Europese Commissie een voorstel was gedaan, in het kader van het Actieplan voor de Europese Democratie.^[12]

Na formele goedkeuring van het bereikte akkoord, vermoedelijk april 2024, zal de EMFA in het Publicatieblad van de Europese Unie worden bekendgemaakt en zal zij bindend zijn in al haar onderdelen en na vijftien maanden rechtstreeks van toepassing worden in alle lidstaten.

De EMFA bevat een hele reeks bepalingen die de **pluriformiteit en de onafhankelijkheid van de media** in de EU moeten beschermen en zo ook **de werking van de Europese interne markt voor mediadiensten**. De EMFA behandelt in dat opzicht zeer uitlopende onderwerpen, zoals:

- bescherming van de redactionele verantwoordelijkheid en van journalistieke bronnen
- waarborgen voor de onafhankelijke werking van de publieke media
- transparantie in verband met de eigendom van media
- waarborgen tegen ongerechtvaardigde verwijdering van media-inhoud door VLOP's
- recht om het media-aanbod aan te passen op apparaten en interfaces
- beoordeling van mediaconcentraties en hun gevolgen voor de pluriformiteit van de media en de redactionele onafhankelijkheid door middel van pluriformiteitstests
- zorgen voor een transparantere methode van publiekmeting
- het vaststellen van vereisten voor de toewijzing van overheidsreclame.

Bovendien zal de EMFA ook een **Europese Raad voor Mediadiensten** ('European Board for Media Services') oprichten, die een belangrijke rol zal spelen bij de toepassing van de EMFA (en de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten - AVMD) en in de plaats zal komen van de bestaande samenwerking tussen de Europese mediaregulatoren in **ERGA** (dat bijgevolg zal **worden opgeheven**). De Raad zal worden bijgestaan door een secretariaat van de Europese Commissie.

De EMFA voorziet hierbij ook in bijkomende taken voor de mediaregulatoren van de lidstaten en zal dus ook in grote mate de VRM aanbelangen.

[10a] Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie tot gedeeltelijke uitvoering van de

digitaledienstenverordening,

<https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1784477>.

[10b] Decreet van 26 januari 2024 tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie tot gedeeltelijke uitvoering van de digitaledienstenverordening, BS 6 februari 2024,

<https://codex.vlaanderen.be/zoeken/Document.aspx?DID=10393108¶m=informatie>.

[10c] Zie nota van 23 februari 2024 van de Vlaamse

Regering:

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65D46500D0D2342DDF9999C3>

[11] Zie https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_23_6635.

[12] Voorstel van 16 september 2022 van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt ("verordening mediavrijheid") en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0457&from=FN>.

Ook met betrekking tot een ander belangrijk initiatief in het kader van het Actieplan voor de Europese Democratie van de Europese Commissie, de **Verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame**^[13], werd eind 2023 een politiek akkoord bereikt tussen het Europees Parlement en de Raad van de EU.^[14]

Na formele bevestiging van dit akkoord door deze Europese instellingen, zal de Verordening worden gepubliceerd en in werking treden. De Verordening zal, op enkele bepalingen na, echter pas van toepassing worden achttien maanden na inwerkingtreding (vermoedelijk midden 2025).

De Verordening heeft een dubbele doelstelling:

1. politieke reclame in de EU **transparanter en meer herkenbaar** maken, en
2. **gerichte en gepersonaliseerde reclame** voor politieke doeleinden (via targeting- en amplificatietechnieken) inperken.

Wat **toezicht en handhaving** betreft, worden de nationale **gegevensbeschermingsautoriteiten** aangeduid als verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de verplichtingen in verband met targeting en amplificatie. Er wordt ook op gewezen dat de **digitaledienstencoördinator (of DDC)** van een lidstaat, die in het kader van de DSA als toezichthouder zal worden aangewezen, er ook op kan toezien of de online platforms de transparantieverplichtingen in verband met politieke reclame naleven. Lidstaten kunnen ook nog **andere bevoegde autoriteiten aanduiden**, zoals mediaregulatoren voor wat betreft het toezicht op de naleving van transparantieverplichtingen door omroeporganisaties. **Eén van deze bevoegde autoriteiten zal als (coördinerend) contactpunt voor de lidstaat moeten fungeren** voor de toepassing van deze Verordening. Deze nationale contactpunten zullen ook op gezette tijden moeten bijeenkomen in het kader van het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen.

De Verordening verandert niets aan andere aspecten die op nationaal niveau zijn geregeld, zoals de wettigheid van de **inhoud van politieke reclame** en de **perioden waarin reclame is toegestaan**, of de aard van de deelnemers aan het democratische proces.

[13] Voorstel van 25 november 2021 van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende transparantie en gerichte politieke reclame,

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12826-Politieke-reclame-verhoging-van-de-transparantie_nl.

[14] Zie:

- Europese

Parlement:

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230626IPR00819/political-advertising-deal-on-new-measures-to-crack-down-on-abuse>

- Raad van de EU :

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/11/07/transparency-and-targeting-of-political-advertising-eu-co-legislators-strike-deal-on-new-regulation/>

- Europese Commissie: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_4843

Ook belangrijk om te vermelden, al is de link met mediadiensten en/of het belang voor de VRM minder aanwezig dan in de reeds vermelde Europese verordeningen, is de **Verordening artificiële intelligentie (of de AI-wet of AI Act)**. Op 9 december 2023 bereikten het Europees Parlement en de Raad van de EU een voorlopig politiek akkoord over de AI-wet^[15], waarvoor de Europese Commissie op 21 april 2021 reeds een voorstel had ingediend.^[16]

De AI-wet moet ervoor zorgen dat in Europa verkochte en gebruikte AI-systemen veilig zijn en in overeenstemming met de grondrechten en de waarden van de EU. De AI-wet zal met name bepaalde verplichtingen inhouden voor aanbieders en gebruikers, afhankelijk van het risico van de AI-toepassing. Er is dus gekozen voor een risico-gebaseerde aanpak: hoe hoger het risico, hoe strenger de regels.

Zo zullen AI-systemen die slechts een beperkt risico inhouden onderworpen zijn aan zeer lichte transparantieplichtingen, bijvoorbeeld dat moet worden aangegeven dat de inhoud door AI is gegenereerd, zodat gebruikers geïnformeerd kunnen beslissen hoe ze die inhoud gebruiken.

Na formele goedkeuring van het bereikte akkoord, zal de AI-wet in het Publicatieblad van de Europese Unie worden bekendgemaakt. De AI-wet zal, met enkele uitzonderingen voor specifieke bepalingen, twee jaar na inwerkingtreding van toepassing zijn.

^[15] Zie persmededeling van 9 december 2023 van Raad van de EU

<https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ai/>

^[16] Voorstel van 21 april 2021 voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie (wet op de artificiële intelligentie) en tot wijziging van bepaalde wetgevingshandelingen van de Unie, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0206>

Verder had de Europese Unie in 2022 reeds uitzonderlijke acties ondernomen, onder meer wat media betreft, tegen Rusland naar aanleiding van de invasie in Oekraïne op 24 februari 2022. De sterke uitbreiding van reeds bestaande **'beperkende maatregelen naar aanleiding van de acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren'** hadden ook betrekking op de media en hielden een verbod in om bepaalde Russische of door Rusland gecontroleerde omroepprogramma's of content uit te zenden of dit uitzenden via gelijk wel middel mogelijk te maken.^[17]

Deze beperkende maatregelen hadden in eerste instantie voornamelijk betrekking op Russia Today en Sputnik, maar werden bij opeenvolgende uitbreidingen van het sanctiepakket ook van toepassing op andere omroepprogramma's. Zo voegde de Raad van de EU op 3 juni 2022 drie nieuwe mediakanalen (Rossiya RTR/RTR Planeta, Rossiya 24/Rusland 24 en TV Center International) toe aan de lijst van Russische media die in de EU verboden worden. Op 16 december 2022 werden daar ook nog NTV/NTV Mir, Rossiya 1, REN TV, Pervyi Kanal aan toegevoegd.

In 2023 werd de lijst verder uitgebreid. De Raad van de EU heeft op 25 februari 2023 besloten om RT Arabic en Sputnik Arabic toe te voegen aan de lijst van Russische media die in de EU verboden

worden. Op 23 juni 2023 werd beslist dat ook RT Balkan, Oriental Review, Tsargrad, New Eastern Outlook en Katehon, niet meer mogen worden doorgegeven.

[\[17\]](#) *Verordening (EU) 2022/350 van de Raad van 1 maart 2022 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 833/2014 betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren, Pb.L. 65 2 maart 2022, p. 1.*
Besluit (GBVB° 2022/351 van de Raad van 1 maart 2022 tot wijziging van Besluit 2014/512/GBVB betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren, Pb.L. 65 2 maart 2022, p. 5.

2.2.2. Vlaamse regelgeving

Op 27 januari 2023 keurde de Vlaamse Regering een nieuw uitvoeringsbesluit goed met betrekking tot de **toegankelijkheid van televisieprogramma's en de subsidieregeling** hierover.^[18]

In de Vlaamse Gemeenschap is de toegankelijkheid van televisieprogramma's geregeld via toegankelijkheidsverplichtingen en subsidies daarvoor. Het gaat onder meer over het toegankelijk maken van televisiediensten door middel van audiodescriptie, gesproken ondertiteling, ondertiteling en Vlaamse Gebarentaal. De basis daarvoor is vastgelegd in het Mediadecreet, en kreeg concrete uitwerking in het besluit van 14 december 2012 met een tijdspad en quota voor het toegankelijk maken van televisieprogramma's en de regeling voor subsidies. Deze regeling liep af op 20 december 2022.

Op 15 mei 2023 vervolgens keurde de Vlaamse Regering een besluit goed dat een **procedure uitwerkt voor publieke raadpleging door het Departement Cultuur, Jeugd en Media, in het kader van artikel 133 en 201 van het Mediadecreet**, en deze vastlegt in een formele rechtsregel.^[19]

Het besluit bepaalt dat het Departement Cultuur, Jeugd en Media de raadplegingsprocedures organiseert en dat die raadpleging wordt bekendgemaakt via het Belgisch Staatsblad en via een nieuwsbericht op de website van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Op 8 september 2023 werd een voorontwerp van decreet tot **aanpassing van het DAB+-zendmastenakkoord van 21 december 2018** door de Vlaamse Regering goedgekeurd met het oog op het advies aan de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media en de Raad van State^[20a], waarna het op 26 februari 2024 werd ingediend bij het Vlaams Parlement.^[20b]

Dit DAB+-zendmastenakkoord laat toe dat de Vlaamse Gemeenschap frequenties in dienst stelt op het grondgebied van de Franse Gemeenschap en vice versa. Het akkoord zal worden aangepast om langs Vlaamse zijde toe te laten extra frequenties in gebruik te nemen. De Franse Gemeenschap krijgt drie extra posities. Een positie houdt het gebruik in van één digitaal frequentieblok op één specifieke lokaliteit.

Met het oog op de **herverdeling van vrijgekomen FM-frequenties onder de bestaande netwerkradio-omroeporganisaties**, werd het Mediadecreet reeds gewijzigd bij decreet van 18

november 2022.^[21] Bij beslissing nr. 2021/016 van 22 maart 2021 had de VRM immers de erkenning voor het frequentiepakket netwerkradio-omroeporganisatie 2 – Nederlandstalig en Vlaams profiel, toegekend aan Vrije Brugse Radio Omroep bv, naderhand gewijzigd in BNL Radio bv, ingetrokken. Naar aanleiding van deze VRM-beslissing was het frequentiepakket van netwerkradio-omroeporganisatie 2 dus vrijgekomen.

[\[18\]](#) *Besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2023 over de vastlegging van een tijdspad en quota voor het toegankelijk maken van omroepprogramma's en over het verstrekken van subsidies ter uitvoering van artikel 151 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, BS 4 mei 2023.*

[\[19\]](#) *Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot uitwerking van de raadplegingsprocedure, vermeld in artikel 133, §2, eerste lid, en artikel 201, §1, derde lid van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, BS 16 juni 2023.*

[\[20a\]](#) *Zie nota van 8 september 2023 van de Vlaamse Regering*

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/64F6D9743605E1AC863BE21C>, *het Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van ... tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 21 december 2018 tussen de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de aanwending van digitale frequenties voor DAB+ op elkaars grondgebied*

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/64F6D9743605E1AC863BE21F> *en het gewijzigde samenwerkingsakkoord*

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/64F6D9BB3605E1AC863BE234>.

[\[20b\]](#) *Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 16 februari 2024 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 21 december 2018 tussen de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de aanwending van digitale frequenties voor DAB+ op elkaars grondgebied,*

<https://www.vlaamsparlament.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1806460>

[\[21\]](#) *Decreet van 18 november 2022 tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de radio-omroeporganisaties, BS 1 december 2022.*

De Vlaamse Regering koos ervoor om geen nieuwe erkenning toe te kennen voor de resterende duur van de initiële erkenningsperiode, maar om de vrijgekomen FM-frequenties te herverdelen onder de erkende netwerkradio-omroeporganisaties. Het wijzigingsdecreet van 18 november 2022 maakte dit mogelijk, aangezien de Vlaamse Regering niet langer verplicht is om ten minste één netwerkradio-omroeporganisatie te erkennen waarvan het programma-aanbod is opgebouwd rond een Nederlandstalig en Vlaams profiel of muziekaanbod (maar hield nog geen concrete herverdeling van de frequenties van netwerkpakket 2 in).

Om een **concrete herverdeling van de vrijgekomen FM-frequenties** mogelijk te maken, dienden er dus in 2023 nog verschillende wijzigingen te gebeuren aan besluiten van de Vlaamse Regering. Op 29 september 2023 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan het besluit met de voorwaarden en modaliteiten voor de herverdeling van vrijgekomen FM-frequenties in uitvoering van het Mediadecreet en is zij overgegaan tot de herverdeling van vrijgekomen FM-frequenties.^[22]

In 2023 werden verder door de Vlaamse Regering verschillende (regelgevende) maatregelen voorbereid en genomen om de **toekomstperspectieven van de regionale**

televisieomroeporganisaties te verbeteren. Uit verschillende evaluatieoefeningen van de regionale televisieomroeporganisaties was immers de nood daaraan gebleken, waarna via de conceptnota van 15 juli 2022 door de Vlaamse Regering beleidslijnen werden voorgesteld.^[23]

Deze beleidslijnen werden deels vertaald in **nieuwe samenwerkingsovereenkomsten voor de periode 2024-2028**, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 15 december 2023. De vorige samenwerkingsovereenkomsten, die initieel afliepen eind december 2022, waren immers via een addendum van 28 april 2023, dat ook voorzag in aanvullende subsidies, eenmalig verlengd tot 31 december 2023.

In de nieuwe samenwerkingsovereenkomsten wordt naast het vervullen van de decretale opdrachten, de nadruk gelegd op de verdere ontwikkeling tot regionale mediaorganisaties door in te zetten op de ontwikkeling en implementatie van een cross mediale strategie, digitale ontsluiting, schaalvergroting en netwerkvoordelen en een duurzaam financieel kader. Er wordt eveneens aandacht besteed aan het verbeteren en garanderen van de economische leefbaarheid en de uitvoering van de maatschappelijke opdracht. Een belangrijke rol is toebedeeld aan Niet-Openbare Regionale Televisieverenigingen Vlaanderen (NORTV) vzw, die als overkoepelend orgaan uitdrukkelijk de taak krijgt om te professionaliseren. De samenwerkingsovereenkomsten voor de verschillende omroepen zijn inhoudelijk identiek, net als het gemeenschappelijk addendum. Enkel voor regionale televisieomroepen die uiterlijk tegen 1 januari 2026 een herstructurering doorvoeren, werd een specifieke regeling opgenomen.

Andere aandachtspunten van de conceptnota van 15 juli 2022 worden aangepakt via **aanpassingen aan het Mediadecreet**. Op 13 juni 2023 keurde de Vlaamse Regering een voorontwerp van decreet goed waarbij meer bepaald de bestaande erkenningsvoorwaarden worden uitgebreid en de duur van de samenwerkingsovereenkomsten en de erkenningen onderling op elkaar afgestemd. Na adviezen van de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, van de Gegevensbeschermingsautoriteit en daarna van de Raad van State, keurde de Vlaamse Regering op 23 november 2023 definitief het ontwerpdecreet goed. Dit ontwerp van wijzigingsdecreet werd op 28 november 2023 ingediend bij het Vlaams Parlement.^[24a] Op 7 februari 2024 werd het aangenomen door het Vlaams Parlement, waarna het op 9 februari 2024 werd bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.^[24b]

^[22] *Besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 houdende diverse uitvoeringsbepalingen over de landelijke, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties en houdende wijziging van diverse besluiten over radio-omroep en het besluit van de Vlaamse Regering van 29 maart 2019 houdende bepaling van het aantal particuliere landelijke, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties dat kan worden erkend en houdende de opstelling van het frequentieplan en de vaststelling van de frequentiepakketten die ter beschikking worden gesteld van de particuliere landelijke, netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties, BS 15 december 2023.*

^[23] Zie Conceptnota toekomst regionale mediaorganisaties van 15 juli 2022,

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/62D1696B8E6C4430A8898EBC>.

^[24a] *Ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 166, 166/1, 167, 168, 169 en 170 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties,*

<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1782767>.

^[24b] *Decreet van 9 februari 2024 tot wijziging van artikel 166, 166/1, 167, 168, 169 en 170 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties, BS 20 februari*

2024, <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1039377¶m=informatie>

Aansluitend bij de wijzigingen aan het Mediadecreet zullen ook **nieuwe uitvoeringsbepalingen** worden genomen en enkele bepalingen uit een aantal mediabesluiten van de Vlaamse Regering principieel worden aangepast. Het gaat onder meer om de regeling van de erkenningsprocedure en het samenvoegen van de verzorgingsgebieden binnen de provincies Oost- en West-Vlaanderen vanaf 1 januari 2029. Over dit besluit werd op 13 juni 2023 al door de Vlaamse Regering beslist om het advies in te winnen van de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, van de Gegevensbeschermingsautoriteit en daarna van de Raad van State.^[25]

Op 22 september 2023 keurde de Vlaamse Regering ook een verlenging toe aan de koepelorganisatie NORTV van de subsidieperiode (van 30 september 2023 tot en met 31 december 2023) bij **het project 'De Vlaamse regionale zenders, hefboom van de Vlaamse Veerkracht'** (project 133 uit het Relanceplan Vlaamse Veerkracht) om de kwaliteitsvolle afhandeling en de succesvolle uitkomst van het project te verhogen.

In 2023 werd ook gewerkt aan een nieuwe **eengemaakte stimuleringsregeling voor de Vlaamse audiovisuele productiesector**. De bestaande investeringsverplichting voor particuliere omroeporganisaties die niet-lineaire televisiediensten aanbieden en de stimuleringsregeling voor dienstenverdelers zullen worden geactualiseerd, op elkaar afgestemd en aangevuld met een bijdrageverplichting voor aanbieders van videoplatformdiensten.

De principes en hoofdlijnen van deze nieuwe regeling zullen worden opgenomen in een decreet tot wijziging van het Mediadecreet, waarvan op 17 maart 2023 een eerste voorontwerp werd aangenomen door de Vlaamse Regering. Na advies van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, kennisgeving aan de Europese Commissie en advies van de Raad van State werd het ontwerpdecreet op 20 december 2023 ingediend bij het Vlaams Parlement.^[26a] Het decreet werd op 28 februari 2024 aangenomen door het Vlaams Parlement,^[26b] waarna het op 1 maart 2024 werd bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering heeft op 15 december 2023 aansluitend ook een ontwerpbesluit goedgekeurd met de regels, de voorwaarden en de procedure voor deelname aan de productie van audiovisuele werken (zij het in de vorm van een rechtstreekse financiële bijdrage aan de productie van audiovisuele werken of in de vorm van een gelijkwaardige financiële bijdrage aan het Vlaams Audiovisueel Fonds) en voor de vrijstellingen van deze bijdrage. Over dit besluit wordt het advies ingewonnen van de Raad van State.^[27]

^[25] Zie de nota van 13 juni 2023 van de Vlaamse Regering

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6488721C2D77B42474D4CF2B>
en het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie en tot wijziging van diverse besluiten, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6488721C2D77B42474D4CF2A>.

^[26a] Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft het stimuleren van de audiovisuele sector door financiële bijdragen aan de productie van audiovisuele werken,

<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1791608>

[26b] Zie

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65E05B74153F3C9CEF7BF738>

[27] Zie nota van 15 december 2023 van de Vlaamse

Regering

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/657C3AA7E2E2C9E5814C0F06>

en het Ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering over het stimuleren van de audiovisuele sector door financiële bijdragen aan de productie van audiovisuele werken

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/657C3ABCE2E2C9E5814C0F08>.

Er werd in 2023 eveneens gewerkt aan een decreet tot **wijziging van het Mediadecreet met het oog op de bescherming van persoonsgegevens**. Het gaat zowel om inhoudelijke als technische aanpassingen, naast aanpassingen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming om de verwerking van persoonsgegevens op een correcte manier te implementeren. Het wijzigingsdecreet zal het Mediadecreet ook **aanpassen aan het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen** van 23 maart 2019.

Na adviezen van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens en de Gegevensbeschermingsautoriteit heeft de Vlaamse Regering op 15 december 2023 beslist over dit voorontwerp van wijzigingsdecreet het advies in te winnen van de Raad van State.^[28a] Op 26 februari 2024 werd het ontwerp van wijzigingsdecreet ingediend door de Vlaamse Regering bij het Vlaams Parlement.^[28b]

De Vlaamse Regering werkt ook aan **een uniform leeftijds- en classificatiesysteem voor audiovisuele media**. De televisieomroeporganisaties zullen op basis daarvan hun programma's moeten classificeren en, samen met de dienstenverdelers, de mediagebruikers correct informeren via pictogrammen. Monitoring en klachtenbehandeling zal gebeuren door de VRM. Na advies van de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van 15 september 2023, heeft de Vlaamse Regering op 8 december 2023 beslist om over het besluit in kwestie het advies in te winnen van de Raad van State.^[29a] Op 19 januari 2024 werd het besluit definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering, waarna het op 23 februari 2024 werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.^[29b]

Eind 2023 ging ook de procedure van start voor de **toekenning van een licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk via het frequentiekanaal 11A**. De Vlaamse Regering publiceerde daarvoor op 6 november 2023 in het Belgisch Staatsblad een oproep tot het indienen van kandidaturen^[30], na een mededeling op de Vlaamse Regering van 27 oktober 2023.^[31] De huidige licentie voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk via het frequentiekanaal 11A loopt immers af op 21 juni 2024.

Kandidaturen moesten worden ingediend bij de VRM binnen een termijn van 60 dagen na de publicatie van de oproep, ten laatste op 5 januari 2024. Ook de gehele verdere procedure, met een vergelijkend onderzoek, verliep via de VRM.

De Vlaamse Regering had in dit verband op 22 september 2023 in de eerste plaats haar besluit gewijzigd met de voorwaarden en procedure voor het verkrijgen van een licentie voor het aanbieden van een radio- of televisieomroepnetwerk en de bijbehorende zendvergunningen.^[32] Het besluit

bepaalt dat voor het aanbieden van een radio-omroepnetwerk, een nieuwe licentie kan worden verleend die loopt tot 31 december 2027, na de organisatie van een nieuwe vergelijkende toets voor de multiplex 11A.

Vervolgens had de Vlaamse Regering op 22 september 2023 dan ook een besluit aangenomen waarin multiplex 11A opnieuw voor vrijgave ter beschikking werd gesteld en waarna een oproep tot kandidaatstelling kon gebeuren.^[31]

[28a] Zie nota van de Vlaamse Regering van 15 december 2023

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65771F32E2E2C9E5814BF6FE> en het Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie houdende inhoudelijke en technische aanpassingen en aanpassingen met het oog op de bescherming van persoonsgegevens en het Wetboek van vennootschappen en verenigingen

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65771F32E2E2C9E5814BF6FE>.

[28b] Zie Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie houdende inhoudelijke en technische aanpassingen en aanpassingen met het oog op bescherming van persoonsgegevens en het Wetboek van vennootschappen en verenigingen,

<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1806459>

[29a] Zie nota van 8 december 2023 van de Vlaamse Regering

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/656ED1D6E2E2C9E5814BE5C2> en het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over het verstrekken van informatie aan de kijker over programma's die de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen zouden kunnen aantasten

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/656ED1D6E2E2C9E5814BE5C0>.

[29b] Besluit van 19 januari 2024 van de Vlaamse Regering over het verstrekken van informatie aan de kijker over programma's die de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen zouden kunnen aantasten, BS 23 februari

2024, <https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1039386¶m=informatie>

[30] Zie

https://www.vlaanderen.be/cjm/sites/default/files/2023-11/BS_06112023_kand_stelling_11A.pdf.

[31] Zie

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/653681A49DAB6626D11E506E>.

[32] Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 tot wijziging van artikel 17 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2008 betreffende de voorwaarden en procedure voor het verkrijgen van een licentie voor het aanbieden van een radio- of televisieomroepnetwerk en de bijbehorende zendvergunningen, BS 5 oktober 2023.

[33] Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 houdende de vastlegging van de pakketten van digitale frequenties die worden vrijgegeven tijdens een derde vergelijkende toets om een licentie te krijgen om een etheromroepnetwerk aan te bieden en om de bijbehorende zendvergunningen te krijgen die bestemd zijn voor het aanbod van vrij te ontvangen radio-omroepprogramma's, BS 9 oktober 2023.

Wat meer specifiek **de werking van de VRM** zelf betreft werden in 2023 ook verschillende besluiten genomen of voorbereid door de Vlaamse Regering.

Bij besluit van 14 juli 2023 van de Vlaamse Regering werd **de algemene kamer van de VRM**, met

ingang van 10 september 2023, als volgt samengesteld: Carlo Adams (voorzitter), Béatrice Ponet (ondervoorzitter) en Peggy Valcke, Luc Vanfleteren en Katrien Van der Perre (andere leden).^[34]

Aangezien de federale ministerraad op 27 oktober 2023 besliste Peggy Valcke aan te stellen als lid van de Raad van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT), diende zij echter terug te treden in de algemene kamer van de VRM op 31 december 2023 en haar mandaat bij het BIPT op te nemen vanaf 1 januari 2024. De Vlaamse Regering beslist daarom op 15 december 2023 om Duncan Braeckevelt aan te stellen als één van de drie mediadeskundigen als lid van de algemene kamer van de VRM en dit voor de resterende duurtijd van het mandaat.

De Vlaamse Regering hechtte op 23 november 2023 haar goedkeuring aan de **aanpassing van het personeelsplan van de VRM en aan de personeelsuitbreiding met 1 VTE bij de VRM**.^[35] Door de uitbreiding van zijn bevoegdheden in het kader van de uitvoering van het Mediadecreet, het invoeren van een nieuwe stimuleringsregeling voor de productie van audiovisuele werken en de inwerkingtreding van de Digitaalmediaverordening (DSA) had de VRM immers gevraagd om een bijkomend personeelslid aan te werven dat buiten de scope van de huidige besparingsdoelstellingen valt. De aanwerving zal gebeuren met beschikbare middelen.

Op 1 december 2023 heeft de Vlaamse Regering **een ontwerpbesluit goedgekeurd dat uitvoering geeft aan bepaalde artikelen uit het Mediadecreet die betrekking hebben op de werking van de VRM** en voor advies voorgelegd aan de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, de Gegevensbeschermingsautoriteit, waarna het ook nog voor advies naar de Raad van State zal gaan.^[36]

De uitvoeringsbepalingen hebben meer bepaald betrekking op (1) hoe aanbieders van videoplatformdiensten een kennisgeving moeten doen, (2) hoe openbare raadplegingen door de VRM gebeuren en (3) hoe kennisgevingen door aanbieders van kabelomroepnetwerken gebeuren.

^[34] *Aanstelling van 14 juli 2023 van een voorzitter, een ondervoorzitter en de leden van de algemene kamer van de Vlaamse Regulator voor de Media, BS 18 september 2023.*

^[35] *Zie nota van de Vlaamse Regering van 23 november 2023*

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/655B8C30F639D27EAA9FE73A>.

^[36] *Zie nota van de Vlaamse Regering van 1 december 2023*

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65659481E2E2C9E5814BDB86>
en ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media, wat betreft raadplegingen en

kennisgevingen

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/65659481E2E2C9E5814BDB84>.

In 2023 werden door de Vlaamse Regering ook verder subsidies toegekend in het kader van het **digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector**.

Eind 2020 al lanceerde de Vlaamse Regering **het relanceplan: 'Vlaamse Veerkracht'**, een investeringsplan dat 4,3 miljard euro omvat en rust op 7 pijlers.^[37] Binnen dit plan 'Vlaamse Veerkracht' werd zo ook een relanceplan Media goedgekeurd, het **digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector**, waarvoor 35 miljoen euro werd uitgetrokken. Het plan omvat zes projectlijnen en focust onder meer op een beter gebruik van data, het delen van sterke media-infrastructuur, het connecteren met de mediagebruiker, projecten rond desinformatie en de transformatie van de regionale omroepen. Het grootste deel van het budget (21,5 miljoen euro) werd gereserveerd voor projecten die de sector zelf kan aanbrenge.^[38]

De verschillende relanceprojecten voor de mediasector worden door het Departement Cultuur, Jeugd en Media uitgewerkt en ondersteund.^[39]

In 2023 heeft de Vlaamse Regering in dit kader volgende beslissingen genomen:

- Op 10 november 2023 kende de Vlaamse Regering een projectsubsidie toe van 4 miljoen euro aan Cross Mediaal Consortium vzw voor de ontwikkeling en uitrol van het Crossmediaal Meetsysteem (XMM);
- Op 22 december 2023 kende de Vlaamse Regering 2,35 miljoen euro projectsubsidie toe aan meemoo vzw, het Vlaams instituut voor het archief, voor het project Hermes dat het hergebruik van Vlaamse mediacontent uit het (recente) verleden moet stimuleren door volop in te zetten op de digitale ontsluiting van die content;
- Op 22 december 2023 kende de Vlaamse Regering ook 1,62 miljoen euro projectsubsidie toe aan de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT) voor 'Future Media Hubs'. Future Media Hubs is een netwerk van commerciële en publieke mediaorganisaties met Vlaanderen als centrum en VRT als exploitant;

De Vlaamse Regering kende op 21 april 2023 ook werkingssubsidies toe voor het werkingsjaar 2023 aan drie van haar belangrijke partners in het mediabeleid:

- 940.000 euro aan het Interuniversitair Micro-Electronica Centrum (imec) vzw voor het **Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid**;
- 506.000 euro aan Journalismfund.eu voor de werking van het **Fonds Pascal Decroos**;
- 433.000 euro aanvullende werkingssubsidie aan de **Vlaamse Vereniging van Journalisten**.

De Vlaamse Regering kende op 7 juli 2023, voor de periode van 1 juni 2023 tot 31 mei 2024, ook een projectsubsidie van 2,055 miljoen euro toe aan de VRT voor **het VRTRN-project digitale inclusie**. Concreet zal de VRT 10 projecten opzetten met de focus op digitale inclusie en mediawijsheid die door de verschillende VRT-merken uitgewerkt zullen worden.

[37] Zie <https://www.vlaanderen.be/publicaties/relanceplan-vlaamse-regering-vlaamse-veerkracht>.

[38] Zie <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/nieuws/35-miljoen-voor-relanceplan-mediasector>.

[39] Zie

<https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/relanceplan-vlaamse-veerkracht/relanceprojecten-voor-de-mediasector>.

2.3. Het financieel kader

Het financieel kader (begroting) van de VRM zag er in 2023 als volgt uit:

Aan ontvangstenzijde:

Begrotingsartikel	Progr.	Progr. Omschrijving	Budget
HF0-BHEIALA-OW	BHH002	Aan bedrijven, kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen	1.396.000,00
HF0-BHEIALA-OW	BHH003	Aan privaatrechtelijke instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. gezinnen en aan gezinnen	70.000,00
HF0-BHEIALA-OW	BHH004	Verkopen van niet-duurzame goederen en diensten binnen de sector overheid	73.000,00
HF0-BHEIALA-OW	BHH005	Inkomensoverdrachten van bedrijven	100.000,00
HF0-BHEIALA-OW	BHH006	Inkomensoverdrachten van vzw's t.b.v. de gezinnen	13.000,00
HF0-BHEIAZZ-OG	BHH000	Overgedragen overschot vorige boekjaren	6.768.000,00
HF0-BHEIAZZ-OI	BHH001	Dotatie HB0-1HEI2LY-IS	1.857.000,00

De inkomsten uit de administratieve geldboetes die door de VRM worden opgelegd, komen terecht in de algemene middelenbegroting van de Vlaamse overheid. Het bedrag van de opgelegde boetes heeft bijgevolg geen rechtstreeks invloed op de werkingsmiddelen van de VRM.

Aan uitgavenzijde:

Begrotingsartikel	Progr.	Progr. Omschrijving	Budget VEK	Budget VAK
HF0-AHEI2LA-LO	AHA002	Lonen	2.672.000,00	2.617.000,00
HF0-AHEI2LA-LO	AHA003	Algemene werkingskosten	370.000,00	383.751,76
HF0-AHEI2LA-LO	AHH003	Algemene werkingskosten - beleid	329.000,00	323.952,51
HF0-AHEI2LA-LO	AHH006	Verwervingen van overige investering goederen, waaronder onlichamelijke zaken	25.000,00	27.057,62
HF0-AHEI2ZZ-IS	AHH001	Doorstoring boetes	35.068,03	35.068,03
HF0-AHEI2ZZ-OV	AHH000	Over te dragen overschot van het boekjaar	6.845.931,97	0,00

2.4. De VRM als aanspreekpunt en kenniscentrum

2.4.1. Vragen/meldingen bij de VRM

De VRM ontvangt jaarlijks tal van vragen en meldingen via verschillende kanalen (onder andere het contactformulier op de website, e-mail, telefoon en sociale media).

Al deze vragen en meldingen worden bijgehouden in een contactregistratiedocument. In 2023 ontving de VRM **395 vragen en meldingen**. Het gaat hierbij om zowel vragen en meldingen m.b.t. uitzendingen op radio en televisie, het Mediadecreet, het Content Creator Protocol, andere regelgeving, de organisatie, de dienstverlening van de VRM, ...

Uit onderstaande tabel blijkt de grote diversiteit van personen en organisaties die bij de VRM aankloppen.

Groep	aantal vragen/meldingen	% vragen/meldingen
Omroepen, dienstverdelers, productiehuizen, broadcastleveranciers	138	35%
burger	64	16%
Content creator, agency / agentschap	62	16%
overheid	33	8%
andere	29	7%
onderwijs	28	7%
pers	19	5%
regulator	14	4%
advocaat	8	2%
Totaal	395	100%

Op alle vragen en meldingen wordt door de administratie van de VRM een antwoord geformuleerd. Vaak voorkomende vragen worden toegevoegd bij de veelgestelde vragen op de website van de VRM.

2.4.2. Communicatiebeleid van de VRM

De VRM profileert zich reeds lange tijd als kenniscentrum binnen de Vlaamse mediasector. Het communicatiebeleid van de VRM ondersteunt deze doelstelling. In 2023 werden onder meer volgende acties uitgevoerd:

Op 8 februari 2023 was er een voorstelling van het **Mediaconcentratierapport 2022 aan het departement CJM**, gecombineerd met een kennismaking met het nieuwe Kenniscentrum Mediaonderzoek.

Op 16 februari 2023 werd het **Mediaconcentratierapport 2022 voorgesteld in de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement**.

Op woensdag 3 mei 2023 organiseerde de VRM een **info- en netwerkmoment voor de Vlaamse Content Creators**. Tijdens het info-en netwerkmoment werd een toelichting gegeven over de werking van de VRM, was er een uiteenzetting over de regelgeving voor social media content, werden een aantal recente cases besproken en werden de resultaten voorgesteld van een onderzoek naar de naleving van het CCP. Na de presentaties was er uitgebreid tijd voor vragen uit de zaal (Q&A). De namiddag werd afgesloten met een netwerkmoment.

Op 29 juni 2023 was het **Mediaconcentratierapport 2022** het onderwerp van een **"inspiratiesessie"** van het **Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken - Team**

Communicatie (Vlaamse overheid).

Op 29 juni 2023 was er een toelichting door de VRM in de **Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement bij het toezichtsrapport 2022 op de naleving van de beheersovereenkomst door de openbare omroep (VRT)**.

Op woensdag 23 november 2023 ging het **jaarlijks** symposium van de VRM door. Het symposium kreeg als titel '**Boeie! Hoe blijven Vlaamse media relevant voor Vlaamse jongeren?**'. Tijdens het symposium werd een paneldebat gehouden met vertegenwoordigers van VRT, Arteveldehogeschool, Mediahuis en DPG Media. Het slotwoord werd verzorgd door Vlaams minister van Media Benjamin Dalle. Het symposium mocht opnieuw op heel wat interesse rekenen.

Doorheen het jaar verzorgde de VRM verschillende **gastlessen en -colleges**, dit zowel in het secundair onderwijs als aan hogescholen als universiteiten. Zo was de VRM te gast bij het Don Boscocollege in Kortrijk, de Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Antwerpen, PXL Hogeschool en Universiteit Gent.

Net zoals de voorgaande jaren heeft de VRM opnieuw sterk ingezet op **informatiedeling**. Zo werden 8 nieuwsbrieven uitgestuurd waarin naast het eigen nieuws ook plaats was voor interessantie studies en evoluties uit de (Vlaamse) mediasector. Daarnaast is de VRM ook actief op volgende socialemidiakanalen: LinkedIn, X, Facebook en Whatsapp.

3. Beslissingen van de algemene kamer

3.1. Algemene bespreking van de beslissingen

Na zes jaar op rij vormen de beslissingen over commerciële communicatie opnieuw de meerderheid van de beslissingen van de algemene kamer van de VRM (32 beslissingen, zie infra) en niet langer de beslissingen in radio-gerelateerde zaken (12 beslissingen, zie infra). Dat is vooral te wijten aan het groot aantal beslissingen genomen inzake herkenbaarheid van commerciële communicatie bij content creators, die met hun profiel(en) onder toepassing van het Mediadecreet vallen.

3.1.1. Vierentwintig beslissingen handelen in 2023 niet over commerciële communicatie

Er zijn **twaalf** beslissingen genomen in **radio-gerelateerde zaken**, allemaal na het **ambtshalve** opstarten van een **procedure** op tegenspraak.

De VRM nam **zes beslissingen** waarbij een **radio-omroeporganisatie** desgevallend meerdere keren **in gebreke** werd **gesteld** en telkens een termijn opgelegd kreeg binnen dewelke ze zich diende te conformeren aan het Mediadecreet.

De reden van de ingebrekestelling was ofwel omdat de radio-omroeporganisatie geen gebruik meer maakte van haar zendmogelijkheden (beslissing 2023/001 – 2023/032) ofwel omdat de erkennings- en/of decreetvoorwaarden niet meer werden nageleefd (2023/002 – 2023/023 – 2023/031 – 2023/055). In de laatste beslissing heeft de VRM, behalve een radio-omroeporganisatie in gebreke gesteld, ook een administratieve geldboete opgelegd aan de betrokken radio-omroeporganisatie.

Beslissing 2023/055: NRJ - Nostalgie+

Beslissing 2023/055 is genomen in opvolging van beslissing 2023/031, waarbij werd vastgesteld dat SBS Media Belgium (hierna: SBS) niet voldeed aan haar specifieke opdracht als erkende netwerkradio-omroeporganisatie voor frequentiepakket 1 – generalistisch profiel ('NRJ'). De uitzendingen waren niet in overeenstemming met de basisvoorwaarden uit artikel 143/1, 1°, van het Mediadecreet en het generalistisch profiel waarvoor zij is erkend.

Er was immers vastgesteld dat SBS hoofdzakelijk non-stop muziek uitzond, zonder presentatie, programma-acties, live-aanbod of interactie met luisteraars, waardoor zij als erkende netwerkradio-omroeporganisatie haar taak, om een programma-aanbod te brengen dat is opgebouwd rond een generalistisch profiel, niet vervulde.

SBS werd dan ook in gebreke gesteld en opgedragen om de toestand te regulariseren tegen uiterlijk 30 september 2023.

Op 27 september 2023 laat SBS aan de VRM weten dat zij met ingang van 29 september 2023 het zendschema en de naam van haar netwerkradio zal wijzigen.

SBS verduidelijkt dat de roepnaam van het omroepprogramma gewijzigd zal worden van 'NRJ' naar 'Nostalgie+'. Deze nieuwe naam gaat ook samen met een nieuwe visuele en auditieve 'look & feel', aldus SBS.

In haar kennisgeving benadrukt SBS dat het omroepprogramma een programma-aanbod blijft brengen dat is opgebouwd uit luistertijd rond een generalistisch profiel of muziekaanbod, met inbegrip van journaals en informatie (artikel 143/1, 1°, van het Mediadecreet).

In het kader van de opvolging van beslissing 2023/031 worden door de onderzoekscel van de VRM luisteronderzoeken uitgevoerd (4-5 en 21 oktober 2023).

Bij beslissing 2023/055 stelt de VRM vast dat SBS in de eerste plaats administratieve wijzigingen heeft aangebracht aan haar erkenningsdossier (kennisgeving 27/09).

Dergelijke aanpassingen zijn in overeenstemming met artikel 143/3, § 2, eerst lid, van het Mediadecreet. Ze doen in beginsel geen afbreuk aan de basisvoorwaarden voor de erkenning, met name het generalistisch profiel van de radio.

Terwijl het in de praktijk brengen van het gewijzigde erkenningsdossier dus zou impliceren dat SBS aan alle voorschriften zou voldoen, geeft zij in haar schriftelijke opmerkingen toe dat haar uitzendingen, ondanks de vele reeds doorgevoerde wijzigingen, op verschillende vlakken daarmee nog niet in overeenstemming zijn. Niettemin meent SBS dat haar uitzendingen nu reeds voldoen aan het generalistisch profiel en de basisvoorwaarden zoals vermeld in artikel 143/1 en 143/2, § 1, van het Mediadecreet. Zij geeft wel aan dat er nog een aantal aanvullende verbeteringen op stapel zouden staan vanaf 8 januari 2024.

Uit de uitgebreide luisteronderzoeken door de onderzoekscel van de VRM, blijkt dat de uitzendingen van SBS (nog) niet in overeenstemming zijn met de door haar ter kennis gebrachte wijzigingen aan haar erkenningsdossier. SBS geeft dit ook toe.

In het kader van de verdere beoordeling of de uitzendingen desalniettemin voldoen aan de basisvoorwaarden en meer bepaald of SBS als erkende netwerkradio-omroeporganisatie toch haar taak vervult om een programma-aanbod te brengen dat is opgebouwd rond een generalistisch profiel, stelt de VRM het volgende:

- Ten opzichte van de vaststellingen die aanleiding hebben gegeven tot beslissing 2023-031 heeft SBS inderdaad verbeteringen aangebracht. Er is duidelijk vooruitgang geboekt en er wordt minder non-stop muziek uitgezonden en (opnieuw) meer programma's.
- Het aantal uren non-stop muziek blijkt echter nog steeds erg hoog te liggen. De zogenaamde programma's die worden uitgezonden bevatten nauwelijks presentatie of variatie en zijn dan ook grotendeels onderling inwisselbaar.

De VRM besluit dan ook dat de uitzendingen in kwestie niet kunnen worden beschouwd als het brengen van een programma-aanbod of een geheel van programma's opgebouwd rond een generalistisch profiel.

Dergelijke uitzendingen zijn niet in overeenstemming met de basisvoorwaarde uit artikel 143/1, 1°, van het Mediadecreet en het generalistisch profiel waarvoor de netwerkradio-omroeporganisatie is erkend.

SBS voldoet bijgevolg nog steeds niet aan haar specifieke opdracht als erkende netwerkradio-omroeporganisatie. Zij begaat nog altijd een inbreuk op artikel 143/3, § 1, van het Mediadecreet en heeft zich geconformeerd aan het Mediadecreet, zoals opgelegd in beslissing 2023/031.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de algemene kamer van de VRM enerzijds rekening met het gegeven dat SBS reeds stappen heeft gezet om haar uitzendingen te conformeren aan het Mediadecreet en ook heeft aangegeven dat zij vanaf 8 januari 2024 nog bijkomende verbeteringen zal kunnen doorvoeren. Anderzijds heeft de eerdere ingebrekestelling (beslissing 2023/031) SBS niet aangezet tot volledige regularisatie.

De VRM besluit nv SBS Media Belgium een administratieve geldboete van 5.000 euro op te leggen met de verplichting om zich uiterlijk tegen 15 februari 2024 aan het Mediadecreet te conformeren.

In **drie** zaken resulteerde de ingebrekestelling in een **stopzetting van de procedure** omdat de uitzendingen waren aangevat (2023/007), of omdat de erkenning intussen was opgeheven (2023/025) of omdat de radio-omroeporganisatie zich geconformeerd had aan het Mediadecreet (2023/058 Candy).

In **twee** zaken leidde de ingebrekestelling tot het **opheffen van de erkenning** op vraag van de radio-omroeporganisatie (2023/024 -2023/037).

Los van enige voorafgaande procedure heeft de VRM bij beslissing 2023/022 **een derde erkenning** van een lokale radio-omroeporganisatie **opgeheven**. Ook hier gebeurde dat op vraag van de omroeporganisatie zelf.

In het kader van de **stimuleringsregeling voor investeringsverplichting in de audiovisuele sector** nam de VRM ook in 2023 **negen beslissingen**.

In het kader van de stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector verplicht artikel 184/1 van het Mediadecreet dienstverleners deel te nemen aan de productie voor audiovisuele diensten. Er werden *zeven* coproductieprojecten voor beoordeling van de ontvankelijkheid en de erkenning aan de VRM voorgelegd. In 2023 heeft VRM zes ingediende producties als coproductieproject erkend (beslissing 2023/014 - 2023/015 -2023/016 - 2023/017 - 2023/018 - 2023/019). De VRM heeft op advies van de beoordelingscommissie *één* ingediende productie niet als coproductieproject erkend (beslissing 2023/020).

Sinds 2019 worden ook de particuliere niet-lineaire televisie-omroeporganisaties aan een stimuleringsregeling voor de audiovisuele sector onderworpen. Deze verplichting tot deelname aan de stimuleringsregeling van de productie van Vlaamse audiovisuele werken is ook van toepassing op niet-lineaire televisie-omroeporganisaties die gevestigd zijn in een lidstaat van de Europese Unie en een aanbod hebben van niet-lineaire televisiediensten gericht op het Nederlandstalig grondgebied¹⁴⁰. In het kader van deze regelgeving werden *twee* producties ingediend met het oog op erkenning als coproductie. De VRM erkende daarvan *één* ingediende productie als coproductieproject (beslissing 2023/012) maar erkende ook hier op advies van de beoordelingscommissie *één* ingediende productie niet als coproductieproject (beslissing 2023/013).

Met betrekking tot **het doorgeven van een niet-EU-programma** nam de VRM in 2023 **twee beslissingen**. Na voorlegging van een onderzoeksrapport m.b.t. het doorgeven van een niet-EU-omroepprogramma door Telenet en mogelijke inbreuken op de regelgeving, waaronder het ontbreken van de vraag om toestemming tot doorgifte, startte de VRM ambtshalve een procedure op tegenspraak. Na het ontvangen van de vraag om toestemming en het verlenen ervan (beslissing 2023/021), werd de procedure op tegenspraak tegen Telenet zonder voorwerp en dus stopgezet (beslissing 2023/026).

Tot slot leidt **één beslissing** van 2023 tot de **verlenging** van de **licentie** van NV Norkring België voor het **aanbieden van een televisieomroepnetwerk**, voor wat betreft vijf frequentiepakketten (beslissing 2023/033).

3.1.2. In 2023 hebben tweeëndertig beslissingen van de VRM betrekking op commerciële communicatie. De sancties waarmee de inbreuken daarbij gesanctioneerd worden, variëren van een waarschuwing tot administratieve geldboetes.

In 2023 zijn **twee klachten** ingediend die commerciële communicatie als voorwerp hadden (beslissing 2023/006 – 2023/009). Beide klachten werden ongegrond verklaard. Eén klacht werd ook deels onontvankelijk verklaard (beslissing 2023/006).

Beslissing 2023/006: Uitzending nieuws VTM (item zonnepanelen)

In beslissing 2023/006 is er volgens de klager in een nieuwsuitzending op VTM in het item over zonnepanelen sprake van verboden slukreclame, productplaatsing en aanprijzing van producten.

In het verweer wijst nv DPG Media er onder meer op dat het item kaderde in het bredere actuele energiedebat en het gegeven dat een groeiend aantal Vlamingen de laatste jaren zonnepanelen plaatste of er ernstig over nadenkt. De concrete aanleiding voor het item was een krantenartikel met als titel “*Dubbel zoveel zonnepanelen gelegd in 2022*”. De VTM Nieuws-redactie meende dat dit belangwekkend genoeg was om hier dieper op in te gaan.

Naar aanleiding van het verweer van nv DPG Media, voert de klager aan dat verschillende cijfers uit de reportage fout zijn of minstens nuancering verdienen en vaak te rooskleurig zijn voorgesteld. De klager is dan ook van oordeel dat er in voorliggend geval niet of onvoldoende is voldaan aan een evenwicht in de nieuwstopics die de nieuwsredactie aanbrengt, waarnaar nv DPG Media verwijst.

De algemene kamer van de VRM kan de voorliggende klacht slechts onvankelijk verklaren in de mate dat daarin een schending van het Mediadecreet wordt aangevoerd.

Het onderdeel van de klacht waarin de klager aanvoert dat het nieuwsitem over de zonnepanelen inhoudelijk niet evenwichtig zou zijn opgebouwd en cijfers ongenueanceerd, zonder bronvermelding en te rooskleurig zouden zijn voorgesteld, kan niet worden beoordeeld door de VRM. Dit onderdeel van de klacht is bijgevolg onontvankelijk.

De VRM is van oordeel dat het betreffende nieuwsitem enkel op algemene wijze zonnepanelen toont en vermeldt, zonder dat daarbij specifiek naar een bepaald product, dienst of handelsmerk wordt verwezen. Nergens tijdens de reportage is het merk van de getoonde panelen zichtbaar of wordt een verwijzing gemaakt naar welbepaalde producenten, installateurs of merken van zonnepanelen.

Gelet op de afwezigheid van handelsmerken, producten of diensten in het nieuwsitem, kan dan ook bezwaarlijk worden gesteld dat het item commerciële communicatie of productplaatsing zou bevatten en dienen om goederen, diensten of het imago van een natuurlijke of rechtspersoon die een economische activiteit verricht, te promoten.

Het item over zonnepanelen in de betrokken nieuwsuitzending bevat bijgevolg geen productplaatsing. Het onderdeel van de klacht met betrekking tot vermeende productplaatsing is dan ook ongegrond.

Beslissing 2023/009: Klacht vzw Grootouders voor het Klimaat tegen VRT

In beslissing 2023/009 ontving de VRM een klacht van vzw Grootouders voor het Klimaat tegen de VRT. De klacht heeft betrekking op het programma ‘Iedereen Beroemd’, uitgezonden tussen 30 januari 2023 – 3 februari 2023. Volgens de klagende partij is er in de rubriek ‘Gas geven’ sprake van *commerciële reclamecomunicatie* die een inbreuk op artikel 62 van het Mediadecreet zou betekenen en misleidende slukse reclame zou zijn.

Artikel 62 van het Mediadecreet bepaalt dat:

“Commerciële communicatie en boodschappen van algemeen nut mogen niet aansporen tot gedrag dat schadelijk is voor de gezondheid of de veiligheid, of dat in hoge mate schadelijk is voor het milieu.”

In zijn beoordeling geeft de VRM aan dat de rubriek ‘Gas geven’ (Eén, nu VRT1 – Iedereen beroemd – 30 januari-3 februari 2023) commerciële communicatie bevat voor een energieleverancier. Bij de aanvang van de rubriek wordt immers een container met de benaming, het merk en het logo van een energieleverancier getoond. Vervolgens bestaat de rubriek volledig uit een wedstrijd.

De VRM stelt vast dat de betreffende commerciële communicatie de kijker nergens toe aanspoort, noch visueel, noch auditief.

Het louter promoten van goederen, diensten of imago van een natuurlijke of rechtspersoon die een economische activiteit verricht, in dit geval van een energieleverancier, maakt, zoals de klagende partij opmerkt, inherent deel uit van de decretale definitie van commerciële communicatie. De loutere vaststelling van het promoten op zich, zoals de klagende partij aanvoert, volstaat dan ook niet om te besluiten dat die commerciële communicatie de kijker zou aansporen tot een gedrag dat door het Mediadecreet wordt verboden.

Bijgevolg besluit de VRM dat de rubriek ‘Gas geven’ (Eén – Iedereen Beroemd – 30 januari 2023 - 3 februari 2023) geen commerciële communicatie bevat die aanspoort tot gedrag dat in hoge mate schadelijk is voor het milieu. Bijgevolg heeft VRT het artikel 62 van het Mediadecreet niet geschonden.

De voorliggende klacht wordt bijgevolg ongegrond verklaard.

De overige **dertig** beslissingen zijn het resultaat van **ambtshalve procedures op tegenspraak**.

Twintig van die beslissingen hadden betrekking op herkenbaarheid van commerciële communicatie bij content creators die met hun profiel(en) onder toepassing van het Mediadecreet vallen. Zie hierover verder onder punt 3.1.5. Herkenbaarheid van commerciële communicatie.

In 2023 heeft de VRM bij twee beslissingen de VRT opnieuw gesanctioneerd omwille van een inbreuk op het verbod om televisiereclame te brengen (beslissing 2023/004 – 2023/005).

Bij beslissing 2022/033 (10 oktober 2022) kreeg de VRT een waarschuwing opgelegd. De VRM oordeelde toen dat de commerciële boodschappen, uitgezonden bij de livestream-uitzendingen op VRT MAX beantwoorden aan de decretale definitie van reclame en bijgevolg onder de verbodsbepaling van artikel 50 van het Mediadecreet vallen.

In navolging van bovengenoemde beslissing werden in beslissing 2023/004 de lineaire uitzendingen via VRT MAX door de onderzoekscel van de VRM aan een opvolgonderzoek onderworpen. Hierbij werden de livestream-televisie-uitzendingen via VRT MAX (app en website) steekproefsgewijs onderzocht in de periode 28 november 2022 – 7 december 2022.

Uit het onderzoek blijkt dat de kijker, die heeft gekozen voor “live kijken” op VRT MAX, en vervolgens op de pijl/knop “live” drukt van het programma uit het programmaschema en dus lineair begint te kijken, een commerciële boodschap van 15 seconden te zien krijgt, gevolgd door het lopende programma uit het programmaschema.

De uitgezonden commerciële boodschappen beantwoorden volgens de VRM aan de decretale definitie van reclame en vallen bijgevolg onder de verbodsbepaling van artikel 50 van het Mediadecreet.

In navolging van diezelfde bovengenoemde beslissing 2022/033 werden in beslissing 2023/005 de

lineaire uitzendingen via de 'Sporza'-app en de 'Sporza'-website aan een opvolgonderzoek onderworpen. Hierbij werden de livestream-televisie-uitzendingen via 'Sporza' (app en website) door de onderzoekscel van de VRM steekproefsgewijs onderzocht in de periode van 28 november 2022 - 7 december 2022.

Uit het onderzoek blijkt dat de kijker, die heeft gekozen voor "nu live" op sporza.be, en vervolgens drukt op de pijl/knop "livestream" van de sportwedstrijd die op dat moment rechtstreeks wordt uitgezonden, een commerciële boodschap van 10 tot 20 seconden te zien krijgt, gevolgd door de betrokken rechtstreekse uitzending van de sportwedstrijd.

De commerciële boodschappen, uitgezonden bij de livestream-televisie-uitzendingen via Sporza (website en app) tijdens de onderzochte periode, beantwoorden volgens de VRM aan de decretale definitie van reclame en vallen bijgevolg onder de verbodsbepaling van artikel 50 van het Mediadecreet.

In beide zaken kan de VRM bij het bepalen van de sanctie niet voorbijgaan aan het herhaalde karakter van een identieke inbreuk zoals vastgesteld en met een waarschuwing bestraft bij beslissing 2022-033. De VRM besluit een administratieve geldboete op te leggen.

Bij het bepalen van het bedrag van de administratieve geldboete houdt de VRM in beide beslissingen rekening met het gegeven dat de uitzending van dergelijke reclame intussen is gestopt, alvast tot aan de uitspraak van de Raad van State in het annulatieberoep tegen beslissing 2022-033. De VRM besluit een administratieve geldboete van 5.000 euro op te leggen.

Ook in 2023 heeft de VRM **één beslissing** over **beïnvloeding en aantasting van de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van een omroeporganisatie door een programmasponsor** genomen (beslissing 2023/054). De omroeporganisatie had daarnaast ook regels rond productplaatsing geschonden.

Zo controleerde de VRM de lineaire uitzendingen van 'Celebrity Masterchef' (18 september 2023, 21u10-22u25, Play4).

Beïnvloeding en aantasting verantwoordelijkheid en redactionele onafhankelijkheid omroeporganisatie door programmasponsor

Bij het programma worden meerdere sponsorboodschappen uitgezonden. Zo ook voor de 'Philips' Airfryer Combi XXL.

Tijdens de uitzending van de bewuste aflevering wordt aan de kandidaten een proef opgedragen die volledig in het teken staat van de 'Philips' Airfryer Combi XXL. De zendtijd van deze opdracht bedraagt 17 minuten.

Uit het onderzoek en de beelden blijkt dat er sprake is van een structurele sponsorovereenkomst. Het bestaan daarvan wordt niet betwist door Play Media.

De VRM oordeelt dat de keuze voor de kookopdracht met het specifieke toestel onmiskenbaar het gevolg is van een bewuste redactionele keuze waarbij rekening werd gehouden met het bestaan van een belangrijke sponsorovereenkomst. De omroeporganisatie geeft zelf aan dat de commerciële samenwerking met 'Philips' er net in bestaat dat er door de sponsor zes integraties in de hele reeks gevraagd worden, waarop de redactie ervoor gekozen heeft om een volledige koopopdracht met de 'Philips' Airfryer in te lassen.

Door een volledige programma-onderdeel op te hangen aan het uitsluitend gebruik van een product van een sponsor om op die manier tegemoet te komen aan een sponsorovereenkomst, die aan de

redactie oplegt een welbepaald aantal integraties van de sponsor in de hele programmareeks in te bouwen, kan de VRM niet anders dan besluiten dat er in de betrokken aflevering sprake is van duidelijke beïnvloeding door de sponsor waardoor de verantwoordelijkheid en de redactionele onafhankelijkheid van de omroeporganisatie worden aangetast.

Bijgevolg heeft Play Media de bepalingen van artikel 91, 1°, van het Mediadecreet geschonden.

Productplaatsing

De VRM oordeelt dat in de uitzending ook sprake is van specifieke aanprijzingen van het toestel, die aansporen tot aankoop. De VRM verwijst hiervoor naar de link tussen de sponsorboodschap en het gebruik van het product in het programma, de meermaals positieve commentaren over het toestel en het succesvolle verloop van de opdracht waarbij de mogelijkheden van het gebruik van het toestel uitgebreid aan de kijker worden getoond.

De VRM stelt eveneens dat het product overmatige aandacht krijgt door de gehele integratie van het toestel in de kookopdracht, de veelvuldige keren dat het toestel besproken wordt en het bijna voortdurend en prominent in beeld komen tijdens de hele 17 minuten durende uitvoering van de opdracht.

Bijgevolg heeft Play Media ook de bepalingen van artikel 100, §1, 2° en 3°, van het Mediadecreet geschonden.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met de ernst van de inbreuk, het feit dat de inbreuk plaatsvond in prime time waardoor een groot aantal kijkers werd bereikt en het gegeven dat de omroeporganisatie vorig jaar nog gesanctioneerd werd omwille van een gelijkaardige inbreuk wat sponsoring betreft (beslissing 2022/035 - Topmakelaars).

De VRM besluit een administratieve geldboete van 25.000 euro op te leggen.

Het voorbije jaar heeft de VRM **één** televisieomroeporganisatie, behalve voor inbreuken op regels rond productplaatsing, ook gesanctioneerd omwille van **sluikreclame** (beslissing 2023/048).

De VRM controleerde de programmareeks van zes afleveringen van 'Vlaanderen Vraagt'. Deze zes afleveringen werden lineair uitgezonden op zaterdagmiddag (3 juni – 8 juli 2023) en zijn ook niet-lineair beschikbaar via het online video-on-demand-platform VTM GO.

Volgens de onderzoekscel van de VRM bestaat het programmaconcept erin, zoals voorgesteld door de omroeporganisatie en de beide presentatoren, dat kijkers vragen stellen waarop de presentatoren vervolgens een antwoord bieden door het bezoeken en consulteren van een 'kenner'. De presentatoren gaan hierbij niet te rade bij onafhankelijke deskundigen, maar steevast bij experts uit het bedrijfsleven en ondernemers, die de mogelijkheid krijgen om hun bedrijf, onderneming of handelszaak voor te stellen en uiteen te zetten hoe hun diensten of producten bijdragen aan het antwoord op de gestelde vragen.

Productplaatsing

Op basis van de uitgezonden beelden onderzocht de VRM of er sprake is van productplaatsing en met name de elementen van promotioneel karakter en betaling of soortgelijke vergoeding aanwezig zijn.

Wat het promotioneel karakter betreft, beoordeelt de VRM dat het veelvuldig visueel tonen en auditief vermelden van een product, dienst en/of de merkbenaming, nog versterkt door close-up en slow motion-beelden en de positieve uitlatingen tijdens het programma, promoten de betrokken

producten en diensten die in de verschillende reportages aan bod komen.

In haar verweer betwist DPG Media het commerciële en promotionele aspect van het programma niet, integendeel zelfs. Zij omschrijft deze vorm van content als 'branded content'.

Daarnaast besluit de VRM dat in deze casus minstens sprake is van een soortgelijke vergoeding omdat DPG Media een gratis programma krijgt om de 'daytime' in te vullen, waarmee ook aan die voorwaarde voor productplaatsing is voldaan.

Bijgevolg is in het programma 'Vlaanderen Vraagt' wel degelijk sprake van productplaatsing. Programma's die productplaatsing bevatten dienen te voldoen aan de voorwaarden die zijn opgenomen in artikel 100, § 1, van het Mediadecreet.

Zo mogen programma's die productplaatsing bevatten onder meer niet rechtstreeks aansporen tot aankoop of huur van goederen of diensten, in het bijzonder door die producten of diensten specifiek aan te prijzen, noch mogen de producten of diensten in kwestie overmatige aandacht krijgen.

De VRM oordeelt dat de omroeporganisatie de limieten overschrijdt van de aandacht die in geval van productplaatsing mag worden besteed. Er is wel degelijk sprake van overmatige aandacht, een vaststelling waarin de omroeporganisatie in haar verweer overigens zelf meegaat.

Bovendien is er ook sprake van een rechtstreeks aansporing naar de kijker toe tot het aankopen of huren van de betrokken goederen of diensten. Ook dit wordt door de omroeporganisatie in haar verweer erkend.

De omroeporganisatie heeft de voorwaarden voor het uitzenden van productplaatsing dan ook niet nageleefd.

Sluikreclame

DPG Media stelt het programma voor als een informatief programma, waarin de presentatoren de vragen van de kijker onderzoeken en 'kenners' opzoeken voor de beantwoording ervan. De VRM oordeelt echter dat DPG Media de kijkers hierdoor op het verkeerde been zet en hen systematisch misleidt omtrent het karakter van het programma, dat in essentie wordt geproduceerd ten behoeve en in opdracht van bedrijven en ondernemingen, die hierin hun eigen activiteiten, merken, producten, diensten voor een publiek willen bekendmaken en promoten.

De VRM oordeelt dat het programma in zijn totaliteit gericht is op de bevordering van consumptie. Er is voldaan aan de decretale definitie van sluikreclame. De VRM meent dat DPG Media systematisch op een misleidende manier zelf volledige medewerking verleent aan de promotie van handelsgoederen en diensten binnen een programma(reeks).

Bijgevolg heeft DPG Media ook een inbreuk begaan op artikel 54 van het Mediadecreet dat stelt dat sluikreclame verboden is.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met het gegeven dat inbreuken op de voorwaarden m.b.t. productplaatsing en sluikreclame respectievelijke ernstige en zeer ernstige inbreuken zijn.

De VRM houdt evenzeer rekening met volgende elementen:

- de omroeporganisatie werd in het verleden voor vergelijkbare inbreuken m.b.t. productplaatsing gesanctioneerd met een administratieve geldboete
- het gaat over zes aflevering van het programma
- het programma werd niet in prime time uitgezonden

De VRM besluit een administratieve geldboete van 15.000 euro op te leggen.

In **vier beslissingen** sanctioneert de VRM het ontbreken van het logo dat gedurende de hele uitzending van commerciële communicatie voor **suikerhoudend snoepgoed** moet worden getoond (beslissing 2023/008 - 2023/034 - 2023/035 - 2023/036).

In de eerste twee beslissingen wordt de inbreuk telkens met een waarschuwing gesanctioneerd (beslissing 2023/008 - 2023/034).

In de laatste twee beslissingen wordt elke keer een administratieve geldboete van 2.500 euro opgelegd omdat de omroeporganisatie reeds eerder op het jaar voor een identieke overtreding werd gewaarschuwd (beslissing 2023/035 - 2023/036).

Tot slot oordeelde de VRM in **twee beslissingen** dat een **sponsorvermelding** niet beantwoordt aan de definitie van sponsoring omdat in de vermelding werd **aangezet tot consumptie** (beslissing 2023/049 - 2023/050).

Het gaat in beide beslissingen over dezelfde sponsorvermelding uitgezonden door dezelfde omroeporganisatie maar in verschillende omroepprogramma's.

Het betreft een sponsorvermelding uitgezonden voor een keten van fietsenwinkels die volgens de onderzoekscel door de duidelijke en gebiedende aansporing om langs te komen in de winkel, advies te verkrijgen van een verkoper én een e-bike op maat te verkrijgen, promotionele elementen bevat die aansporen tot consumptie.

De boodschap gaat verder dan het geven van meer bekendheid aan een product of een imago-ondersteunende boodschap, waartoe een sponsorvermelding zich overeenkomstig het Mediadecreet dient te beperken.

Eén van de voorwaarden waaraan een sponsorvermelding dient te voldoen, bepaalt dat zij niet rechtstreeks mag aansporen tot aankoop of huur van goederen of diensten, in het bijzonder door die goederen of diensten specifiek aan te prijzen. Hierbij heeft de decreetgever meermaals toegelicht dat een sponsorvermelding zich op promotioneel vlak bijgevolg moet beperken tot het verhogen van naam-, merk- of productbekendheid.

De omroeporganisatie erkent dat de vermelding "Kom eens langs voor advies van onze experts. En een e-bike op jouw maat" rechtstreeks aanspoort tot consumptie, waardoor de sponsorboodschap in strijd is met artikel 91 van het Mediadecreet.

De VRM besluit dat de betrokken sponsorvermeldingen een wervend karakter hebben, de kijker rechtstreeks aansporen tot aankoop en niet beantwoorden aan de bepalingen van artikel 2, 41°, van het Mediadecreet.

Bijgevolg heeft de omroeporganisatie inbreuken begaan op artikel 91, eerste lid, 2°, van het Mediadecreet.

Bij het bepalen van de sanctie wordt rekening gehouden met het gegeven dat bij de omroeporganisatie reeds herhaaldelijk gelijkaardige inbreuken werden vastgesteld die met een administratieve geldboete werden gesanctioneerd. Anderzijds houdt de VRM ook rekening met het beperkte bereik en marktaandeel van beide omroepprogramma's.

De VRM besluit in beide gevallen telkens een administratieve geldboete van 10.000 euro op te leggen.

3.1.3. Productplaatsing

Bij productplaatsing geven het **rechtstreeks aansporen tot aankoop of huur van goederen en diensten, in het bijzonder door die producten of diensten specifiek aan te prijzen en het besteden van overmatige aandacht** (beslissing 2023/048 - 2023/054) aanleiding tot **twee beslissingen** omtrent productplaatsing.

In 2023 hebben beide beslissingen inzake overmatige aandacht, en productplaatsing in het algemeen, opnieuw betrekking op een grote commerciële televisieomroeporganisatie. Beide beslissingen sanctioneren telkens met een administratieve geldboete variërend van 15.000 tot zelfs 25.000 euro, zij het wel omdat er in die laatste zaak sprake is van meerdere inbreuken op het Mediadecreet die dan nog een recidive inhouden (zie ook hoger onder punt 3.1.2.).

3.1.4. Sponsorvermeldingen

In 2023 blijft de trend inzake beslissingen over sponsorvermeldingen die niet beantwoorden aan de definitie van sponsoring omdat in de vermelding werd **aangezet tot consumptie** stabiel. De VRM diende zich slechts twee keer over dergelijke zaken te buigen (zie ook hoger onder punt 3.1.2.).

In beide gevallen oordeelde de VRM dat er wel degelijk sprake was van een inbreuk op het Mediadecreet en werd een administratieve geldboete opgelegd (2023/049 - 2023/050).

3.1.5. Herkenbaarheid van commerciële communicatie

In 2023 situeerde zich de aandacht voor herkenbaarheid van commerciële communicatie uitsluitend op het vlak van de content creators.

De herziene Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten werd in 2021 omgezet in het Vlaamse Mediadecreet. Hierdoor kunnen kanalen en profielen op sociale mediadiensten zoals Youtube, Instagram en Tiktok ook beschouwd worden als audiovisuele mediadiensten of omroepdiensten. Bijgevolg moeten ook de bepalingen uit het Mediadecreet met betrekking tot commerciële communicatie nageleefd worden.

Zo bepaalt artikel 53 van het Mediadecreet dat commerciële communicatie en boodschappen van algemeen nut gemakkelijk als zodanig herkenbaar moeten zijn. Dit geldt dus ook voor content creators, influencers en vloggers die onder de definitie vallen van omroeporganisatie.

Naar aanleiding van de omzetting van de herziene Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten in het Mediadecreet, en de (mogelijke) gevolgen hiervan voor personen die video's op sociale media plaatsen, heeft de VRM in december 2021 het Content Creator Protocol (CCP) op zijn website gepubliceerd. Dit CCP werd nadien ook nader toegelicht op een webinar, door middel van informatievergaderingen en via persoonlijke contactopname.

In het CCP worden aanwijzingen gegeven voor het duidelijk herkenbaar maken van commerciële communicatie voor volgers en kijkers. De VRM dient echter steeds in concreto, geval per geval, te beoordelen of commerciële communicatie al dan niet gemakkelijk als zodanig herkenbaar is.

Zo is er volgens het CCP sprake van commerciële communicatie in volgende situatie:

1. Je vermeldt (visueel en/of auditief) een merk, bedrijf, product of een dienst in je video.
EN
2. Je ontvangt een voordeel van het bedrijf achter dit merk, product of dienst.

Een **voordeel** kan bijvoorbeeld zijn: een betaling, een gratis of met korting gekregen product (make-up, verzorgingsproducten, juwelen, kleding, games, mobiele telefoons, speelgoed, ...) bruikleen (auto's, ...), eten, drinken, restaurantbezoeken, hotelovernachtingen, reizen, evenementen, unieke ervaringen, cadeaubonnen, een commissie via affiliate link, ...

Wanneer een video commerciële communicatie bevat, moet de commerciële communicatie duidelijk herkenbaar worden gemaakt voor volgers en kijkers. Dit gebeurt door volgende drie stappen:

1. Label je commerciële communicatie met 'advertentie' of 'publiciteit' aan het begin van je beschrijving
2. Tag je partner (s): @partner
3. Geef binnen het platformstelsel aan dat jouw video commerciële communicatie bevat.

In 2022 heeft de VRM zich voor het eerst uitgesproken over de herkenbaarheid van commerciële communicatie bij wat men doorgaans 'influencers' of 'vloggers' noemt, of nog 'content creators'. De VRM is daarbij in de drie gevallen sanctionerend opgetreden en heeft de 'content creators' gewaarschuwd omdat deze regelgeving nieuw is voor content creators, influencers en vloggers en de niet-naleving ervan voor het eerst door de VRM wordt gesanctioneerd.

In 2023 heeft de VRM in diezelfde zin **twintig beslissingen** genomen waarbij de content creators negentien keer gewaarschuwd werden (2023/010 - 2023/011 - 2023/027 - 2023/028 - 2023/029 - 2023/030 - 2023/038 - 2023/039 - 2023/040 - 2023/041 - 2023/042 - 2023/043 - 2023/044 - 2023/045 - 2023/046 - 2023/047 - 2023/051 - 2023/052 - 2023/053).

In één van de laatste beslissingen van 2023 heeft de VRM een eerste content creator gesanctioneerd met een administratieve geldboete van 2.000 euro omdat er in dit geval sprake van recidive is (beslissing 2023/057).

In die zaak heeft de onderzoekscel van de VRM de online video's van Sarah Puttemans op de platformdiensten Instagram, TikTok en Youtube aan de onderzoek onderworpen in de periode 5 september - 3 oktober 2023.

Aanleiding voor het onderzoek waren indicaties dat commerciële communicatie niet gemakkelijk als zodanig herkenbaar werd gemaakt in door Sarah Puttemans online geplaatste video's op deze platformen, zoals reeds eerder ook werd vastgesteld bij VRM-beslissing 2022/038 (14 november 2022).

Bij dit nieuwe onderzoek werd de commerciële communicatie in de online geplaatste video's getoetst aan de herkenbaarheidsvereiste uit artikel 53 van het Mediadecreet. Daarbij werden de drie stappen van het Content Creator Protocol (CCP) overlopen.

De onderzoekscel meent dat 3 video's commerciële communicatie bevatten. De producten, diensten of merken worden gepromoot, waarvoor Sarah Puttemans een betaling en/of een ander voordeel of vergoeding ontving.

Volgens de onderzoekscel van de VRM is de commerciële communicatie in deze drie video's niet gemakkelijk als zodanig herkenbaar gemaakt voor de kijkers. De onderzoekscel van de VRM besluit dan ook dat Sarah Puttemans meermaals een inbreuk op artikel 53 van het Mediadecreet begaat.

De VRM stelt vast dat Sarah Puttemans niet ontkent dat er in twee video's sprake is van commerciële communicatie en zij door de betrokken merken werd uitgenodigd naar hun events waarbij ze onder meer ook beroep kon doen op hun 'make-up artists'.

Bij een derde video betwist ze dat er sprake is van commerciële communicatie. De VRM stelt vast dat uit haar schriftelijke opmerkingen blijkt dat dit echter wel degelijk het geval is. Ze werd namelijk

uitgenodigd om een event gratis bij te wonen. Dit volstaat om te kunnen spreken van het ontvangen van een voordeel (of “soortgelijke vergoeding” in de zin van artikel 2, 5°, van het Mediadecreet). Video’s die het evenement (ook onrechtstreeks) promoten, bevatten dus commerciële communicatie. Een financiële vergoeding is daarvoor niet vereist.

Uit beelden blijkt verder dat bij de drie video’s de aanwezige commerciële communicatie niet gemakkelijk als zodanig herkenbaar werd gemaakt, hetgeen door Sarah Puttemans ook werd toegegeven bij twee video’s.

De VRM besluit dat Sarah Puttemans bij drie video’s die zij tijdens de onderzochte periode online heeft geplaatst (Youtube en TikTok) commerciële communicatie niet als dusdanig gemakkelijk herkenbaar heeft gemaakt. Hierdoor heeft zij de bepalingen van artikel 53 van het Mediadecreet geschonden.

Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM enerzijds rekening met het gegeven dat de vastgestelde feiten en tekortkomingen veeleer beperkt zijn en dat Sarah Puttemans reeds maatregelen heeft genomen om de inbreuken bij 2 video’s te remediëren.

Anderzijds is het niet duidelijk herkenbaar maken van commerciële communicatie een ernstige inbreuk. Bovendien werd Sarah Puttemans reeds eerder (beslissing 2022/038 - 14 november 2022) gewaarschuwd voor soortgelijke inbreuken. Ze was aldus op de hoogte van de geldende regelgeving en er is dan ook sprake van recidive. Verder hebben twee van de besproken video’s Sarah Puttemans ook aanzienlijke voordelen opgeleverd.

De VRM besluit dan ook een administratieve geldboete van 2.000 euro op te leggen.

[\[40\]](#) Zie hieromtrent onder meer artikel 157, §§ 2 en 4, van het Mediadecreet en het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 februari 2019 betreffende de deelname van de particuliere niet-lineaire televisieomroeporganisaties aan de productie van Vlaamse audiovisuele werken, bekrachtigd bij decreet van 26 april 2019, (hierna : het Uitvoeringsbesluit).

3.2. Overzicht van de beslissingen

Opgelegde sancties televisiediensten en etheromroepnetwerken:

Naam	Aantal waarschuwingen	Geldboete (euro)
Eclips TV	1	-
Play4	1	27.500
Play7	-	2.500
Sporza	-	5.000
VRT Max	-	5.000
VTM - VTM GO	-	15.000
VTM2	-	10.000
VTM3	-	10.000
Totaal	2	75.000

Naam	Aantal waarschuwingen	Geldboete (euro)
Amber Adomako	1	-

Lies Clerx	1	-
Astrid Coppens	1	-
Nour en Fatma Daghbouj	1	-
Eline De Munck	1	-
Jade De Winter	1	-
Younes Idrissi	1	-
Kirilov Commv	1	-
Lars Lagaisse	1	-
Véronique Leysen	1	-
Nathalie Meskens	1	-
Sarah Puttemans	-	2.000
Dorien Reynaert	1	-
Romy Schlimbach	1	-
Lisa Sloodts	1	-
Elke Sockeel	1	-
Robert Van Impe	1	-
Kim Van Oncen	1	-
Dennis Van Peel	1	-
Margot Verhille	1	-
Totaal	19	2.000

Opgelegde sancties radiodiensten:

Naam	Aantal waarschuwingen	Geldboete (euro)	Opleggen regularisatietermijn	Intrekking erkenning
Radio Candy	-	-	2	-
Radio Maaskant	-	-	1	1
SBS / NRJ / Nostalgie+	-	5.000	2	-
Tele Randstad	-	-	-	1
ZEN FM	-	-	1	1
Totaal	-	5.000	6	3

4. Beslissingen van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen

4.1. Beslissing 2023-003: Klacht tegen 'Extreme Makeover Home Edition - Vlaanderen' (Play4) kennelijk onontvankelijk

De VRM ontving een klacht m.b.t. het programma 'Extreme Makeover Home Edition - Vlaanderen' (12 november 2022, 20u15 - Play4).

De klager geeft aan dat zijn drie minderjarige kinderen, tot zijn ongenoegen, met hun moeder (zijn ex-echtgenote) hebben deelgenomen aan het programma. Volgens de klager wordt daarin foutieve informatie verschaft in verband met hem persoonlijk. Dit zal nadelige gevolgen hebben voor onder meer de toekomstige relatie met zijn kinderen en zijn emotioneel welzijn, aldus de klager.

De klager verduidelijkt dat hij wel de toestemming heeft verleend om zijn minderjarige kinderen in beeld te brengen, maar enkel omdat hij werd bedreigd met een rechtszaak. Toen hij later aangaf dat hij liever had dat het programma niet zou worden uitgezonden, zou hij er nogmaals mee bedreigd zijn dat de onkosten daarvan op hem zouden worden verhaald.

Beoordeling door de VRM:

De klager heeft reeds op 14 april een klacht ingediend bij de VRM, voorafgaand aan de uitzending van de bewuste aflevering. De voorzitter van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen heeft die klacht bij eerdere beslissing 2022-019 kennelijk onontvankelijk verklaard.

Geen van de bepalingen uit het Mediadecreet, waarover de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen uitspraak kan doen, heeft betrekking op de door de klager aangevoerde bezwaren bij het betreffende programma. Dat geldt ook voor de in artikel 42 van het Mediadecreet bedoelde bescherming van minderjarigen, die immers betrekking heeft op de bescherming tegen schadelijke inhoud bij het bekijken van televisiediensten en dus niet op de deelname van minderjarigen aan programma's.

De klacht voldoet aldus kennelijk niet aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden.

Artikel 12, tweede lid, van het Procedurebesluit bepaalt dat klachten die kennelijk niet voldoen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden onmiddellijk door de voorzitter van de bevoegde kamer in een schriftelijk en met reden omklede beslissing onontvankelijk kunnen worden verklaard.

De voorzitter van de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen verklaart de klacht bijgevolg kennelijk onontvankelijk.

4.2. Beslissing 2023-056: klacht tegen VRT kennelijk onontvankelijk (Het Journaal - VRT1)

Ingediende klacht:

De VRM ontving een klacht tegen de nv VRT. De klacht heeft betrekking op een nieuwsitem uit 'Het Journaal' (13 november 2023, 19u - VRT 1).

De klagende partij verduidelijkt dat haar klacht gericht is tegen “*de niet objectieve nieuwsberichten van VRT NWS Journaal met betrekking tot de oorlog in Gaza*” waarbij de “*basisbeginselen van journalistiek met voeten [worden] getreden*”. Volgens de klagende partij is de nieuwsberichtgeving te éézijdig en worden berichten van het Israëlische leger en de Israëlische overheid zonder meer overgenomen.

Volgens de klagende partij “*wordt het algemeen belang hiermee geschaad*”. De klagende partij voelt zich als kijker van het VRT Journaal en inwoner van België gegriefd en voert aan dat vrije meningsuiting alleen kan worden gevormd door objectieve informatie.

Beoordeling door de VRM:

Blijk geven van een benadeling of een belang is volgens artikel 220, § 2, van het Mediadecreet een **uitdrukkelijke voorwaarde voor de ontvankelijkheid** van een klacht bij de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de VRM. Artikel 12, eerste lid, 3°, van het Procedurebesluit bepaalt nader dat een klacht, om ontvankelijk te zijn, het belang van de klagende partij bij het indienen van de klacht moet aangeven.

Deze expliciete eis van een benadeling of een belang toont aan dat de decreetgever de loutere hoedanigheid van kijker of luisteraar niet voldoende acht. Een klacht waarbij wordt opgetreden in het algemeen belang (een zogenaamde ‘*actio popularis*’) is niet toegelaten.

De klagende partij moet dus meer bepaald aantonen over een persoonlijk belang te beschikken dat specifiek is dan het algemeen belang of het belang van elke burger. Zij dient het slachtoffer te zijn van of persoonlijk benadeeld te worden door de uitzending die wordt aangeklaagd.

De VRM oordeelt dat de klagende partij zich beroept op het algemeen recht op informatie van de burger en kijker en meer in het bijzonder op het recht om objectieve informatie te ontvangen vanwege de openbare omroeporganisatie. Zij verduidelijkt echter niet op welke manier de uitzending van het aangeklaagde item haar persoonlijk zou hebben benadeeld. **Een algemeen belang als inwoner van België of kijker van het VRT Journaal voldoet niet aan het belang dat de decreetgever voor ogen had als ontvankelijkheidsvoorwaarde voor klachten bij de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen.**

De klacht is bijgevolg kennelijk onontvankelijk.

5. Economische analyse van de sector

5.1. Mediaconcentratie

5.1.1. Wettelijk kader

De toezichthouder heeft in het Mediadecreet de opdracht gekregen om concentraties in de audiovisuele en geschreven media in kaart te brengen. Verschuivingen en evoluties binnen de Vlaamse mediasector moeten worden geregistreerd en gesignaleerd. Eigendomsstructuren en marktaandeelen van de verschillende mediaspelers vormen daarbij het uitgangspunt voor verdere analyse.

5.1.2. Werkwijze

Informatieverzameling

In het kader van deze opdracht werd in 2007 een instrumentarium uitgewerkt voor het systematisch verzamelen van relevante data. In eerste instantie werd getracht alle bedrijven te identificeren die instaan voor of verbonden zijn met het Vlaamse media-aanbod. Vertrekkende vanuit de erkende televisie- en radio-omroepen werd de lijst van mediaondernemingen aangevuld met andere bedrijven zoals krantengroepen, distributeurs, telecomoperatoren en reclameregies.

Dankzij een samenwerking met de Vlaamse coördinatiecél e-government kunnen de financiële gegevens van de betrokken ondernemingen uit de Verrijkte Kruispuntenbank voor Ondernemingen overgenomen worden.

Mediadatabank

Al deze gegevens werden gestructureerd en in een eigen databank gegoten die het uitgangspunt vormt voor verder onderzoek naar mediaconcentratie in Vlaanderen. De “mediadatabank” is een relationele databank opgebouwd rond het unieke KBO-nummer. De databank stelt de toezichthouder in staat om op regelmatige en gestructureerde wijze relevante rapporten op te stellen. Ondertussen is het bestand gestoffeerd met gegevens die tot ten vroegste 2003 teruggaan in de tijd. Omwille van een nieuw aspect van de rapportering, namelijk de cumulatie van mandaten, werd deze databank in 2016 uitgebreid.

Rapportering 2023

Sinds eind 2008 publiceert de VRM jaarlijks een rapport over mediaconcentratie in Vlaanderen. Op 16 november 2023 werd het rapport “Mediaconcentratie in Vlaanderen 2023” gepubliceerd.

Om evoluties in de tijd mogelijk te maken, bleef de basisstructuur van het rapport grotendeels gelijk aan die van de vorige versies.

In een eerste hoofdstuk wordt de Vlaamse mediasector afgebakend. De waardeketens van radio, televisie, internet en geschreven pers worden uitgetekend en er wordt nagegaan welke spelers aanwezig zijn in alle schakels van de keten. Dit geeft reeds een eerste indicatie van de horizontale concentratie.

In hoofdstuk 2 wordt nagegaan hoe de in hoofdstuk 1 beschreven spelers zich tot elkaar verhouden en kunnen gerekend worden tot een bepaalde mediagroep.

In een derde hoofdstuk wordt meer cijfermateriaal gegeven en worden de verschillende vormen van

mediaconcentratie aan de hand van een aantal indicatoren gekwantificeerd. Hier wordt de Vlaamse mediasector ook in een internationale context geplaatst, en wordt informatie over de beschikbaarheid van lokale media gegeven.

In een vierde hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van bestaande en mogelijke nieuwe wettelijke initiatieven rond de bevordering van diversiteit en pluriformiteit in de media. Sommige daarvan worden als beleidsaanbeveling extra onderlijnd.

Actuele feiten en toelichting bij deelaspecten van bepaalde mediasegmenten worden vermeld in de vorm van infofragmenten. Zo wordt het mogelijk om aandacht te schenken aan specifieke gebeurtenissen die zich voordeden sinds de publicatie van het vorige rapport, zonder de algemene structuur van het rapport uit balans te trekken.

Enkele mediaprofessionals met veel volgers prezen het rapport 2023 aan op het professionele platform LinkedIn. Wellicht kreeg de VRM hierdoor veel extra aanvragen voor een gratis exemplaar, met als resultaat dat de eerste druk van 500 exemplaren medio december reeds was uitgeput. Er werd besloten tot een tweede druk van het rapport 2023.

5.2. Marktanalyse

5.2.1. Algemeen kader

Het Europees regelgevend kader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten geeft de nationale regelgevende instanties (NRI's) een aantal opdrachten, onder meer met betrekking tot het aflijnen van de relevante markten, het analyseren van deze relevante markten, en het opleggen (waar passend) van verplichtingen, met name inzake toegang en interconnectie, aan ondernemingen met aanmerkelijke marktmacht op een aantal deelmarkten binnen de telecomsector.

Als gevolg van de federale staatsstructuur en de organisatie van de bevoegdheidsverdeling zijn er in België meerdere NRI's actief. Van het Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie (BIPT), de Vlaamse Regulator voor de Media, de Conseil Supérieur de l'Audiovisuel (CSA) van de Franse Gemeenschap en de Medienrat van de Duitstalige Gemeenschap wordt verwacht dat zij deze markten analyseren.

Op basis van rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (met name het arrest nr. 128/2005 van 13 juli 2005, BS 5 augustus 2005) dienen de NRI's in België hiervoor samen te werken. Het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 is in werking getreden na de publicatie van de instemming door het federale Parlement, het Vlaams Parlement en de parlementen van de Duitstalige en de Franse Gemeenschap op respectievelijk 28 december 2006, 2 juli 2007, 6 augustus 2007 en 19 september 2007. Het samenwerkingsakkoord voorziet in de oprichting van een Conferentie voor Regulators voor de Elektronische Communicatiediensten (CRC).

5.2.2. Historiek en nieuwe marktanalyse

Marktanalyse 2011

Op 1 juli 2011 heeft de CRC o.a. een eerste beslissing genomen over de analyse van de markt voor televisieomroep in het Nederlandse taalgebied, op basis van de ontwerpbeslissing van de VRM. In die beslissing werden een aantal verplichtingen opgelegd aan de operatoren met een sterke machtspositie: Telenet, Tecteo en Numericable.

Op 3 september 2013 heeft de CRC aansluitend bij het besluit van 1 juli 2011 beslissingen aangenomen betreffende de kwalitatieve aspecten van de referentieaanbiedingen van Brutélé, Coditel (Numericable), Tecteo en Telenet, en op 11 december 2013 heeft de CRC beslissingen aangenomen die de tarieven vastleggen die de operatoren mochten aanrekenen aan de operatoren die via de kabel televisie- en breedbanddiensten willen verstrekken.

In maart 2016 ging Orange (vroegere Mobistar) van start met een commercieel aanbod op basis van de regulering.

De voormelde tariefbeslissing van 2013, in het kader van de implementatie van de eerste ronde van de marktanalyse, werd in 2016 herzien met een kwantitatieve beslissing (= over de herziening van de prijszetting) die werd aangenomen op 19 februari 2016.

Bij arrest van 25 oktober 2017 heeft het Hof van Beroep te Brussel echter zowel de tariefbeslissing van 2013 als 2016 vernietigd. Deze vernietiging leidde onvermijdelijk ook tot de vernietiging van de daarop steunende tariefbeslissing van 19 februari 2016.

De vernietiging sorteerde pas effect op 30 april 2018, aangezien het Hof rekening hield met mogelijke ernstige gevolgen van onmiddellijke vernietiging voor de businessmodellen van de operatoren en met de lopende procedure voor een nieuwe, in 2018 af te ronden, marktanalyse.

Marktanalyse 2018

Op 29 juni 2018 heeft de CRC onder meer een nieuwe beslissing genomen over de analyse van de markt voor televisieomroep in het Nederlandse taalgebied, op basis van de ontwerpbeslissing van de VRM. Na grondige analyse bleek dat er nog steeds een gebrek aan concurrentie is op deze markt.

De CRC stelde vast dat Telenet, Brutélé en Nethys nog steeds een aanmerkelijke marktmacht hadden op de zogenaamde wholesalem Markt. De CRC besloot daarom dat hun netwerken open moeten blijven voor concurrerende operatoren die toegang vragen en ontwikkelde een hele reeks maatregelen ter bevordering van de concurrentie.

De operatoren werden o.a. verplicht om billijke prijzen te hanteren voor hun diensten inzake wholesaletoeegang tot omroep. Er werd gesteld dat deze verplichtingen zullen worden geverifieerd aan de hand van een bottom-up LRIC-kostenmodel (of BULRIC) dat de kosten van een efficiënte operator weerspiegelt, waarbij zoveel mogelijk rekening zal gehouden worden met de methode voor de berekening van de kosten die de Europese Commissie aanbeveelt.

Er werd gestart op 13 december 2018 met een raadpleging aan geïnteresseerde partijen om commentaar en observaties te geven over een methodologie die gehanteerd wordt om een theoretisch kostenmodel uit te werken. Een ontwerp van prijsbeslissing doorliep de nodige formaliteiten, en de CRC heeft daarop volgend in mei 2020 een aantal beslissingen genomen over de wholesaletoeegangstarieven voor de kabelnetwerken van Telenet, Brutélé en Voo NV.

De VRM organiseerde op 8 oktober 2020 ook een raadpleging over het ontwerp van beslissing betreffende analyse van de enige heffingen (one-time fees) en maandelijkse huurprijs "SLA Repair" van de referentieaanbiedingen van Telenet en VOO NV in Nederlandse taalgebied voor wholesaletoeegang tot digitale en analoge tv-aanbod.

Deze raadpleging liep tot 12 november 2020, en het verslag van de raadpleging werd op 23 december 2020 gepubliceerd op de VRM-website en aan de decretaal voorziene bestemmingen bezorgd.

De VRM zag er ook op toe dat de marktanalysebeslissing correct werd uitgevoerd. In dat licht volgde de VRM de verschillende implementatieprojecten (voornamelijk single installer en broadband only)

op regelmatige tijdstippen en met alle betrokken partijen van dichtbij op, zodat de beoogde maatregelen binnen de vastgelegde termijnen werden uitgevoerd. Tegelijkertijd werd aan een besluit rond de referentie-aanbiedingen gewerkt.

De beslissingen die de CRC nam op 29 juni 2018 leggen aan de operatoren met aanmerkelijke marktmacht onder meer verplichtingen op met betrekking tot het uitwerken van een referentieaanbod:

- voor de doorverkoop van de analoge en toegang tot Brutélé's, Nethys en Telenet's digitale signalen in haar basis televisieaanbod aan derden;
- voor het uitwerken van een referentieaanbod voor centrale toegang tot het kabelnetwerk met het oog op het aanbieden van breedbanddiensten op het kabelnetwerk door derden.

Er werd aan geïnteresseerde partijen gevraagd om commentaar en observaties te geven betreffende de voorstellen die ingediend werden door de operatoren.

In de loop van 2020 werd er door de VRM in samenwerking met de andere regulatoren gewerkt aan een aangepast ontwerp van beslissing en in 2021 werden door de CRC dan de laatste implementatiebeslissingen van het analysetraject 2018 genomen.

Op 25 maart 2021 werd de beslissing genomen betreffende de goedkeuring van de referentieaanbiedingen van Telenet en VOO NV in het Nederlandse taalgebied - wholesaletoeegang tot het digitale en analoge tv-aanbod, en op 24 juni 2021 een beslissing over de nieuwe eenmalige tarieven voor toegang tot de kabelnetwerken (Telenet, Brutélé en VOO nv).

Nieuw marktanalysetraject

Zoals binnen het Europees kader voorzien zijn de marktanalyses nu aan herziening toe, en daarvoor werden in 2021 de eerste voorbereidingen aangevat.

De eerste etappe in de nieuwe marktanalysecyclus is een enquête bij de operatoren en geïnteresseerde partijen die het BIPT in het voorjaar 2021 gestart is, en waarop we 11 reacties ontvingen. Deze werden bestudeerd binnen een werkgroep bestaande uit leden van de administraties van de verschillende regulatoren die deel uitmaken van de CRC.

Een volgende stap is een consumentenenquête. Deze werd in 2022 uitgevoerd.

Daarna volgde nog een economisch-technische analyse. Die studie ging in het eerste trimester van 2022 van start.

In maart 2023 keurde de Europese Commissie de overname goed van 75% van het kapitaal min één aandeel van VOO nv door Orange Belgium. Dit zou kunnen zorgen voor wijzigingen van de machtsverhoudingen binnen het Belgische en Vlaamse telecom- en omroepdistributielandchap, en dus de resultaten van de marktanalyse kunnen beïnvloeden.

Hoewel de voorbereidende werken, zoals consumentenbevestigingen e.d. zoveel als mogelijk uitgevoerd werden, leek het aangewezen om de publicatie van analysedocumenten in het najaar 2022 tijdelijk "on hold" te houden tot de beslissing van de Europese Commissie. Vervolgens werden de goedkeuring en de repercussies ervan bestudeerd.

Recent hebben verschillende operatoren verklaard dat het belangrijk en zelfs noodzakelijk is om samenwerkingen aan te gaan in plaats van over te gaan tot het dupliceren van glasvezelinfrastructuur, om zo de kosten voor uitrol te verlagen, en de glasvezeldekking te versnellen en/of uit te breiden.

Eventuele overeenkomsten hieromtrent zouden een impact kunnen hebben op de lopende marktanalysedossiers die het BIPT, samen met de mediaregulatoren (CSA, VRM en Medienrat), momenteel uitvoert.

In het najaar 2023 publiceerden de regulatoren daarom een mededeling dat ze alle overeenkomsten of ontwerpovereenkomsten willen bestuderen die de operatoren zouden willen sluiten. Aan de operatoren wordt tot 15 mei 2024 de kans gegeven om te onderhandelen over overeenkomsten inzake gemeenschappelijke FTTH-uitrol. Een raadpleging over een ontwerp van marktanalyse wordt derhalve uitgesteld tot na die datum.

De aldus ontstane vertraging leidt ook tot de noodzaak om naarmate de tijd verstrijkt een bepaald aantal gegevens (marktaandeel, netwerkdekking, prijsanalyse, enz.) te actualiseren.

5.3. Samenwerking met andere NRI'S

In het kader van het samenwerkingsakkoord werden in 2023 door het BIPT, de CSA en de Medienrat aan de VRM een aantal ontwerpbeslissingen voorgelegd, namelijk:

- Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT - toekenning aan Citymesh van de vergunning voor een openbaar netwerk voor radiocommunicatie
- Samenwerkingsakkoord - ontwerp van besluit van de Raad van het BIPT inzake de toewijzing van exclusieve frequentiebanden voor het gebruik van straalverbindingen in 70/80GHz-band
- Ontwerpbesluiten van de Raad van het BIPT betreffende de analyse van de referentieaanbiedingen voor het ontbundelde glasvezelaansluitnetwerk van Fiberklaar en Unifiber
- Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT met betrekking tot de verificatie en goedkeuring van de door het Fonds van de Nooddiensten die ter plaatse hulp bieden vergoedbare kosten voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022
- Ontwerpbesluit - technische en operationele voorwaarden voor mobiele-communicatiediensten aan boord van luchtvaartuigen
- Ontwerpbesluit - toekenning aan ASTRID van een vergunning voor de exploitatie van een net met gedeelde middelen in de 700 MHz-band
- Ontwerp van besluit van de Raad van het BIPT inzake de toewijzing van exclusieve frequentiebanden voor het gebruik van straalverbindingen
- Ontwerp van besluit van de Raad van het BIPT inzake de toewijzing van Entropia Investment
- Ontwerpbesluit betreffende de aanvraag voor verhuur van gebruiksrechten voor de 3600MHz-band van NRB aan e-BO
- Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT betreffende de identificering van het netwerkaansluitpunt voor de breedbanddiensten
- Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT van XX inzake de intrekking van spectrum toegekend aan iSea op 700MHz voor het opzetten en exploiteren van een zendinstallatie in de Belgische exclusieve economische zone in de Noordzee
- ontwerpbesluit inzake de vergoeding van de RTBF voor de herschikking van de 700MHz-band
- Ontwerp van besluit betreffende de private lokale netwerken in 3800-4200MHz-band
- Ontwerpbesluit inzake de vergoeding van de RTBF voor de herschikking van de 3600MHz-band

De VRM heeft na nazicht van deze ontwerpen geen inhoudelijke opmerkingen geformuleerd.

5.4. Netneutraliteit

Nationale regelgevende instanties moeten jaarlijks verslagen publiceren over hun toezicht op de Verordening (EU) 2015/2120 van 25 november 2015 tot vaststelling van maatregelen betreffende open internettoegang en tot wijziging van Richtlijn 2002/22/EG inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische communicatienetwerken en -diensten, en Verordening (EU) nr. 531/2012 betreffende roaming op openbare mobiele communicatienetwerken binnen de Unie (= netneutraliteit).

Omdat de netneutraliteit ook aspecten met betrekking tot media bevat, voert het Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie (BIPT) haar toezichthoudende functie uit in samenwerking met de toezichthouders van de audiovisuele media (CSA, Medienrat en VRM). Het BIPT heeft in juli 2023 het Belgische jaarlijks rapport over netneutraliteit ingediend bij de Europese Commissie en BEREC en op haar website gepubliceerd.

Het rapport is terug te vinden

op
<https://www.bipt.be/operators/publicatie/mededeling-over-het-verslag-over-het-toezicht-op-netneutraliteit-in-belgie-periode-1-mei-2022-30-april-2023>

6. Toezicht beheersovereenkomst VRT

6.1. Rapportering werkingsjaar 2022

In 2023 publiceerde de VRM het jaarlijkse toezichtsrapport op de naleving van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Gemeenschap door de openbare omroep VRT. Het rapport had betrekking op het werkingsjaar 2022, het tweede jaar van de beheersovereenkomst 2021-2025.

In het rapport beoordeelt de VRM de mate waarin de openbare omroep in 2022 zijn strategische en operationele doelstellingen heeft behaald.

Voor de monitoring van de onpartijdigheid van de nieuwsprogramma's van de VRT in het kader van het toezicht op de VRT-beheersovereenkomst liet de VRM zich bijstaan door de Universiteit Antwerpen.

De VRM heeft vastgesteld dat de VRT in het kader van het opvolgen van de performantiemaatstaven in 2022 goede resultaten heeft neergezet.

Op donderdag 29 juni 2023 organiseerde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement een hoorzitting met de VRT en de VRM over het jaarverslag van de openbare omroep en het toezichtsrapport van de VRM.

6.2. Toezicht werkingsjaar 2023

De VRM is gestart met de voorbereidingen voor het rapport betreffende het werkingsjaar 2023, het derde jaar van de beheersovereenkomst 2021-2025. Samen met de VRT zijn de methodiek en bijhorende meetinstrumenten voor de opvolging van de doelstellingen afgesproken. Afhankelijk van de doelstellingen zullen door de VRT zowel cijfergegevens als descriptieve passages worden overgemaakt. Deze cijfergegevens zijn afkomstig van de studiedienst van de VRT, van externe instanties en van onderzoeksbureaus. De cijfergegevens van de studiedienst zullen door de VRM steekproefsgewijs worden getoetst aan controlegegevens. Voor de monitoring van de onpartijdigheid van de nieuwsprogramma's van de VRT in het kader van het toezicht op de VRT-beheersovereenkomst voor 2023 zal de VRM zich opnieuw laten bijstaan door de Universiteit Antwerpen.

7. Contacten met andere instanties

7.1. European Platform of Regulatory Authorities (EPRA)

EPRA is een koepelorganisatie waartoe de meeste Europese omroepregulators behoren. Ze beoogt de permanente uitwisseling van ervaringen en het aanreiken van oplossingen voor problemen gerelateerd aan de interpretatie en toepassing van de omroepregelgeving.

Van 31 mei tot en met 2 juni 2023 nam een delegatie van de Vlaamse Regulator voor de Media deel aan de 57^e vergadering van EPRA. Op deze vergadering werd een nieuw bestuur gekozen voor EPRA.

Vervolgens werd de werking van een aantal Europese samenwerkingsinitiatieven op het gebied van media toegelicht en werd geschetst hoe de samenwerking tussen mediaregulators op een efficiënte manier kan worden gestimuleerd aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden.

In twee thematische sessies werd voorts de toekomst van content delivery besproken alsook de rol van openbare omroeporganisaties binnen een wijzigend medialandschap.

Van 18 tot en met 20 oktober 2023 nam een delegatie van de Vlaamse Regulator voor de Media deel aan de 58^e vergadering van EPRA. Op deze vergadering werden eerst en vooral de kernpunten van de strategische visie van EPRA voor de periode 2024-2026 besproken.

Er was tevens een thematische sessie over de verhouding tussen media en het algemeen belang. Hier ging het specifiek over de vraag hoe een vertrouwenwekkend medialandschap kan worden gecreëerd. Er werden informatiesessies georganiseerd over de levensvatbaarheid van media in het digitaal tijdperk en over media-eigendom en transparantie.

Voorts was er opnieuw aandacht voor de toekomst van content delivery. Er werd besproken welke uitdagingen de nieuwe vormen van content delivery met zich brengen en welke hun impact is op beleid, regelgeving en regelgevers.

7.2. European Regulator Group for Audiovisual Media Services (ERGA)

De Europese Groep van regelgevende instanties voor audiovisuele mediadiensten brengt de regelgevende instanties op het gebied van audiovisuele diensten bijeen om de Europese Commissie te adviseren over de uitvoering van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten van de EU.

De doelstellingen van ERGA zijn:

- met het oog op een consistente toepassing van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten het adviseren en bijstaan van de Europese Commissie bij haar werkzaamheden alsook bij alle andere aangelegenheden in verband met audiovisuele mediadiensten voor zover ze onder de bevoegdheid van de Europese Commissie vallen;
- het faciliteren van de samenwerking tussen de regelgevende instanties in de EU;
- de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken.

Het werkprogramma 2023 van ERGA bevat volgende acties en initiatieven:

1. In het kader van subgroep 1: de consistente uitvoering en handhaving van het Europese kader voor audiovisuele mediadiensten, met specifieke aandacht voor de AVMD-richtlijn, grensoverschrijdende kwesties en procedures;

2. In het kader van subgroep 2: de ondersteuning van de Europese Commissie en het participeren aan het wetgevingsdebat met het Europees Parlement en de Raad over nieuwe wetgeving;
3. In het kader van subgroep 3: het tegengaan van desinformatie en het versterken van de democratie in de digitale omgeving.

Twee actiegroepen zijn gewijd aan het interne bestuur en de interne procedures van ERGA en aan mediageletterdheid.

Op 29 juni 2023 werd de 19^e plenaire vergadering van ERGA gehouden.

Op die vergadering werden de werkzaamheden van ERGA in 2023 kort in kaart gebracht. De werkingsverslagen van de sub- en actiegroepen werden besproken. Belangrijk was ook dat de ERGA-verklaring over de Europese Verordening Mediavrijheid werd goedgekeurd en dat een eerste aanzet voor het ERGA-werkprogramma 2024 werd gegeven.

Op 14 december 2023 werd de 20^e plenaire vergadering van ERGA gehouden.

Op deze vergadering werden de eindrapporten van alle sub- en actiegroepen toegelicht en goedgekeurd. Deze eindrapporten gingen over de handhaving van de mediaregelgeving bij grensoverschrijdende gevallen, praktijkervaringen i.v.m. het toezicht op vloggers, de toepassing van het *memorandum of understanding*, de financiële bijdrage aan de productie van audiovisuele werken door aanbieders van mediadiensten die zijn gevestigd in een andere lidstaat, leeftijdsverificatie in de EU, de implementering van de DSA, de onafhankelijkheid van mediaregulatoren, de bevoegdheden van mediaregulatoren in de strijd tegen desinformatie, de monitoring van de EU-praktijkcode over desinformatie, mediawijsheid, en de interne werking van ERGA.

Er werd een nieuw bestuur verkozen. Giacomo Lasorella van de Italiaanse mediaregulator AGCOM werd herkozen tot voorzitter. Carlos Aguilar Paredes van de Spaanse mediaregulator CNMC werd herkozen tot vicevoorzitter. Susanne Lackner (KommAustria/Oostenrijk), Karim Ibourki (CSA/België) en Niamh Hodnett (Coimisiún na Meán/Ierland) werden verkozen als bestuursleden.

Ook werd het werkprogramma voor 2024 aangenomen. In het kader van zijn werkprogramma voor 2024 zal ERGA zijn werkzaamheden verderzetten rond de voltooiing van het regelgevend kader voor media binnen de Europese Unie met focus op de AVMD-richtlijn, de DSA, de Verordening Mediavrijheid, desinformatie en mediawijsheid.

7.3. Andere internationale contacten

Op 24 november 2023 ontving de VRM een delegatie van de Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (ARCOM), de Franse mediaregulator. Op vraag van ARCOM gaf de VRM er een toelichting over het radiolandschap in Vlaanderen en de reglementering op het gebied van radio.

Op 15 december 2023 vond een werkbezoek bij de VRM plaats vanwege Olha Herasymiuk, voorzitter van de Nationale Raad voor Televisie- en Radio-omroep van Oekraïne. Bij die gelegenheid gaf de VRM toelichting bij de eigen werking en werd onderling informatie uitgewisseld.

8. Content Creator Protocol (CCP)

Het [Content Creator Protocol](#) (CCP) werd in december 2021 gepubliceerd en ter beschikking gesteld op de website van de VRM. Dankzij het CCP kunnen Vlaamse content creators, vloggers en influencers op eenvoudige wijze terugvinden hoe zij hun video's conform de mediaregelgeving kunnen plaatsen op sociale mediaplatformen (zoals YouTube, Instagram, Tiktok, Twitch en andere).

Het CCP bestaat uit drie thema's: commerciële communicatie op sociale media (1), commerciële communicatie en content gericht op minderjarigen (2) en verbod op haatspraak en geweld (3).

Op 3 mei 2023 organiseerde VRM een info- en netwerkmoment voor de sector. Er waren een 50-tal aanwezigen, waaronder zowel content creators als agencies.

In 2023 werden 210 content creators persoonlijk gecontacteerd door de Social Media Watchers van VRM en werden tal van vragen beantwoord.

De VRM monitort momenteel ongeveer 2.300 Vlaamse content creators op sociale mediadiensten op de toepassing van de mediaregelgeving, met focus op duidelijke herkenbaarheid van commerciële communicatie.

Deze monitoring heeft in 2023 onder meer geleid tot 20 beslissingen van de algemene kamer betreffende content creators die commerciële communicatie in hun online video's niet duidelijk herkenbaar maakten. Het gaat hierbij om 19 waarschuwingen en één geldboete van 2.000 euro.

In december 2023 voerde de VRM opnieuw een onderzoek naar het gebruik van de labels "advertentie", "publiciteit" en "reclame" door de Vlaamse content creators. Hierbij werden 2.559 video's bekeken op de verschillende socialemediakanalen (Youtube, Instagram, Tiktok en Twitch). 11% van deze video's bevatten commerciële communicatie (exclusief zelfpromotie). In 62 tot 90% (afhankelijk van het socialemediakanaal) van deze video's waren de labels "advertentie", "publiciteit" of "reclame" in eerste oogopslag duidelijk leesbaar en werd ook het merk vermeld.

De resultaten van dit onderzoek bevestigen de positieve tendens van het duidelijk herkenbaar maken van commerciële communicatie door Vlaamse content creators.

De Vlaming kan dus, sinds de publicatie van het CCP twee jaar geleden en het uitoefenen van het toezicht op deze nieuwe regelgeving door VRM, beter herkennen wanneer de video's die hij of zij bekijkt op sociale mediaplatformen commerciële communicatie bevatten.

9. Nieuwe uitdagingen, bedenkingen en aanbevelingen

9.1. Nieuwe stimuleringsregeling - uitbreiding takenpakket VRM

De Vlaamse Regering keurde op 15 december 2023 een ontwerpdecreet met een nieuwe eengemaakte regeling voor de stimulering van de productie van audiovisuele werken definitief goed. De bestaande investeringsverplichting voor particuliere omroeporganisaties die niet-lineaire televisiediensten aanbieden en de stimuleringsregeling voor dienstenverdelers worden geactualiseerd, op elkaar afgestemd en aangevuld met een verplichting tot deelname aan de productie van audiovisuele werken voor aanbieders van videoplatformdiensten.

Daarnaast keurde de Regering op die datum het besluit met de regels, de voorwaarden en de procedure voor deelname aan de productie van audiovisuele werken, principieel goed. Over dit besluit wordt het advies ingewonnen van de Raad van State.

Hoewel de besluitvorming nog een verder traject af te leggen heeft, en er dus nog aanpassingen mogelijk zijn, is het nu reeds duidelijk dat de vernieuwde regeling een **uitbreiding van takenpakket van de VRM** met zich zal meebrengen.

Sommige van deze taken zijn eenmalig, verbonden aan de opstart van de nieuwe regelgeving, andere taken komen jaarlijks terug.

9.2. Artikel 42 van het Mediadecreet - aankondigingsspots

Met de decreetswijziging van 19 maart 2021 werd **artikel 42 van het Mediadecreet** (bescherming van de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen bij uitzenden van programma's) vervangen door een nieuwe tekst. Daardoor gelden de bepalingen van dat artikel niet langer meer voor de **aankondigingsspots** van de programma's waarop het artikel betrekking heeft. De VRM krijgt soms klachten die betrekking hebben op een aankondigingsspot maar kan daar desgevallend niet langer tegen optreden. De VRM pleit er daarom voor om de bepalingen van artikel 42 van het Mediadecreet opnieuw van toepassing te maken op de aankondigingsspots door een extra paragraaf aan dat artikel toe te voegen.

9.3. Leden kamers - onverenigbaarheden

Artikel 216, §1, laatste lid van het Mediadecreet omschrijft onder meer de onverenigbaarheden die beroepshalve gelden voor een lid van de algemene kamer. Gezien de almaar toenemende convergentie van telecom en media en het toenemend aantal taken waarin de VRM dient samen te werken met andere regulatoren, verdient het aanbeveling om de **onverenigbaarheden uit te breiden met een lidmaatschap bij een andere regulator** om op die manier expliciet de onafhankelijkheid van de VRM veilig te kunnen stellen.

9.4. Radio-omroeporganisaties die geen gebruik maken van de hen toegewezen zendmogelijkheden

De erkende particuliere radio-omroepen hebben tot taak om een verscheidenheid van programma's te brengen en uit te zenden voor het toegewezen verzorgingsgebied,

In geval van het ongebruikt laten van toegewezen zendmogelijkheden kan de VRM de erkenning van de radio-omroep schorsen of opheffen conform de toepassing van artikel 228, laatste lid, van het Mediadecreet.

Daarnaast bepaalt artikel 134, §6 van het Mediadecreet dat de VRM de erkenning kan opheffen als de landelijke, netwerk- of lokale radio-omroep één jaar na de datum van de ingang van de erkenning nog niet uitzendt.

Frequenties zijn immers een schaars goed met een belangrijke publieke waarde en er dient over gewaakt te worden dat ze maximaal worden benut.

Een opheffing moet evenwel altijd worden voorafgegaan door een ingebrekestelling die de radio-omroep de kans biedt aan alle voorschriften te voldoen en waarbij deze steeds over een regularisatietermijn moeten kunnen beschikken.

Door de procedurele voorwaarden en termijnen, die de VRM in acht dient te nemen bij het afhandelen van dergelijke ambtshalve procedures, neemt het steeds verscheidene maanden in beslag vooraleer een procedure kan worden afgesloten, doordat de radio-omroep uiteindelijk toch de uitzendingen aanvat of door een beslissing tot opheffing van de erkenning.

Sedert het ingaan van de erkenningsperiode voor lokale en netwerkradio-omroepen vanaf 1 januari 2018 werden niet minder dan 29 dergelijke ambtshalve procedures opgestart, een aanzienlijk aantal, gezien het maximaal aantal beschikbare frequentiepakketten voor lokale radio-omroepen (132) en voor netwerkradio-omroepen (oorspronkelijk 4 - momenteel 3). Dit impacteert uiteraard ook de werklast voor de VRM in uitvoerend en procedureel opzicht.

De toepassing van alle procedurele voorwaarden in deze ambtshalve procedures werkt daarbij sterk vertragend en speelt in de kaart van radio-omroepen, die de frequentie(pakketten) een tijdlang bezet houden om het gebruik ervan door andere radio-omroepen te beletten. Geregeld wordt vastgesteld dat er één jaar na de datum van de ingang van de erkenning zelfs nog geen zendvergunning werd aangevraagd.

Vanuit de VRM wordt daarom **aanbevolen om de huidige bepaling, zoals vastgelegd in artikel 134, §6 van het Mediadecreet, die telkens een procedurele afhandeling door de VRM vergt, te vervangen door een bepaling waarbij de erkenning van rechtswege wordt opgeheven als de particuliere radio-omroep één jaar na de datum van de ingang van de erkenning nog niet uitzendt.**

De door de decreetgever gegunde termijn van één jaar na het ingaan van de erkenning lijkt ruim afdoende om alle nodige stappen te zetten om de toegewezen zendmogelijkheden daadwerkelijk in gebruik te nemen.

Het vooruitzicht van een mogelijke opheffing van de erkenning van rechtswege kan de particuliere radio-omroep ook aanzetten om op kortere termijn de nodige actie te ondernemen om de uitzendingen aan te vatten.

Indien de particuliere radio-omroep dan toch zou nalaten om de nodige acties te ondernemen, kunnen de uitzendmogelijkheden die opnieuw zouden vrijkomen door de opheffing van rechtswege van de erkenning van de betrokken radio-omroep, sneller opnieuw worden toegekend aan een

radio-omroep, die wel daadwerkelijk de uitzendingen zou aanvangen.

9.5. Nieuw classificatiesysteem voor leeftijd en inhoud

Televisieomroeporganisaties moeten volgens artikel 42, lid 2 van het Mediadecreet voldoende informatie verstrekken aan de kijkers over programma's die de lichamelijke, geestelijke of morele ontwikkeling van minderjarigen kunnen aantasten door middel van een systeem dat het potentieel schadelijk karakter van de programma's nader omschrijft.

De Vlaamse Regering zal daarvoor de nadere voorwaarden en procedures vastleggen. Momenteel ligt een voorontwerp van besluit voor betreffende een **nieuw leeftijds- en inhoudsclassificatiesysteem voor audiovisuele media**.

VRM zal instaan voor de **monitoring van de naleving** van deze nieuwe regelgeving en de **klachtenbehandeling**.

9.6. Herkenbaarheid PP-logo

Het PP-logo werd 14 jaar geleden geïntroduceerd met als doel om duidelijk te maken aan de kijker dat een programma productplaatsing bevat. Het logo dient 5 seconden getoond te worden aan het begin van het programma, na elke onderbreking voor reclame en aan het einde van het programma.

De vraag wordt regelmatig aan VRM gesteld door burgers, academici en Vlaamse content creators of het PP-logo in het huidige medialandschap nog steeds effectief voldoende duidelijk maakt aan de (jonge) kijkers dat een programma productplaatsing bevat.

Onderzoek omtrent de herkenbaarheid van het PP-logo wordt daarom aanbevolen.

10. Overzicht monitoring 2023

Het overzicht van de monitoringsopdrachten televisie kan je raadplegen op

<https://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/radio-tv-en-netwerken/tv/monitoring-van-televisieuitzendingen>.

Het overzicht van de monitoringsopdrachten radio kan je raadplegen op

<https://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/radio-tv-en-netwerken/radio/monitoring-van-radio-uitzendingen>.